Է· ՏԱՐԻ 1932 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 19 ՄԱՐԳԱՑ 4382 — Հ·Տ· 25 ՅՈՒՆԻՍ 1890 — Ն·Տ· 7 ՅՈՒԼԻՍ 1890 — ՀԻՃՐ· 21 ԶԻԼԳԱՏԷ 1307 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
«ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌وك

فزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական ադրեսով	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Դուրսը » Տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներն տարեկան ֆրանկ	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս գրուած լրագրոյ համար ամբողջ տարիոյ Տնօրէնութեան վրայ է
դժբաղդութեան գրուած նամակ կամ գրութիւն եւ չարուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 25 ՅՈՒՆԻՍ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ, ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Արեւելեան և Կեդրոնական Ափրիկէի գործոց վրայ Մեծն Բրիտանիա կրցաւ համաձայնիլ Գերմանիոյ հետ։ Բայց Հիւսիսային Ափրիկէի գործոց վրայ դեռ եւս չկրցաւ համաձայնիլ Ֆրանսայի հետ։ Եգիպտոս քար գայթակղութեան է Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ։ Ֆրանսական լրագիր մը չէք կրնար բանալ որուն մէջ կծու դիտողութիւններ չգտնէք բրիտանեան շահախնդրութեան և ինքնասիրութեան դէմ, որով Անգլիա չի հեռանար Նեղոսի հովտէն։ Անգլիական լրագիր մը չէք կրնար կարդալ յորում աւելի կամ նուազ խիստ ակնարկութիւններ չտեսնէք գալլիական նախանձութեան և փոքրոգութեան դէմ, որով Ֆրանսացիք դէշ կը մեկնեն ամենայն ինչ զոր Անգլիա կ'ընէ Եգիպտոսի մէջ։

Պոֆֆո Լէյֆէյնն ֆրանսական թերթ մ'է յԵգիպտոս հրատարակեալ։ Այս թերթ Անգլիացւոց դէմ կը գրէ միշտ։ Իւր վերջին թիւերէ միոյն մէջ հետեւեալ իմաստով յօդուած մը կը կարդանք·

Կը յիշուի թէ Անգլիա, Արապիի դէպքէն ետք իւր դիւրին յաղթութեամբ արբշիռ, երիտասարդ Խեդիվին կարգադրութիւն մը առաջարկեց որ համեմատպէս շահաւոր էր Եգիպտոսի — Եգիպտական գանձն ամեն տարի Անգլիոյ վճարէ ոչ թէ անգլ· զօրաց պահպանման ծախքն, այլ այս զօրաց Եգիպտոսի մէջ պահպանման ծախքին տարբերութիւնն Անգլիոյ մէջ լինելիք ծախուց բաղդատմամբ։ Այն ատեն անգլ· զօրքը քսան հազար հոգի էր։ Հետեւապէս որոշուեցաւ որ Եգիպտական գանձէն ամեն տարի Անգլիոյ վճարուի 110 հազար ոսկի, կամ հինգ ու կէս ոսկի զինուոր գլուխ։ Աննման դումար մը չէր այս, մտածելով թէ ի Գահիրէ և յԱլէքսանդրիա ապրուստն աւելի աժան է քան ի Լոնտոն կամ ի Ճիպրալթար։

Այն ժամանակէն ի վեր անգլ· զօրաց թիւը տակաւ զեղչուելով, 20 հազարէն 3,500ի իջաւ։ Բայց Եգիպտական գանձէն վճարուած դումարը նոյն համեմատութեամբ չզնչուեցաւ։ 110 հազար ոսկին 90 հազար ոսկւոյ իջաւ, այնպէս որ անգլիացի մէն մի զինուորի համար 25 ½ ոսկի կը վճարուի այժմ։ Անգլիացիք կը պատասխանեն թէ ապրուստը սուղ չէ Եգիպտոսի մէջ, բայց սպայակոյտի, մատակարարութեան, պարենաւորման, փոխադրութեան ծախքերը մեծ են յոյժ։ Այս ամեն ճիւղերու մէջ Անգլիացիներ մեծամեծ թոշակներ կ'առնուն։ Բայց ի՞նչ հարկ կայ որ, կը հարցուցեր Պոֆֆո Լէյֆէյնն, անգլիացի պարզ հարիւրապետ մը ֆրանսացի Մարեշալի մը չափ թոշակ ընդունի, և այլ ո՛ և իցէ ստորադաս պաշտօնեայ մը՝ անգլիացի լինելուն համար՝ վարձատրուի ինչպէս իրմէ քանի մը աստիճան բարձրագոյն պաշտօնատարի մը չի վարձատրուիր իւր հայրենեաց մէջ, յԵւրոպա։ Իւր զօրքն 3,500 հոգւոյ իջեցնելով Անգլիա ցոյց կուտայ թէ ներքին և արտաքին վտանգներն որք Եգիպտոսի դրաւման պատճառեցին՝ գոյութիւն չունին այլ եւս, բայց և այնպէս Անգլիա շատ մը սպայակոյտ, պաշտօնեութիւն, մատակարարութիւն, պարենից և մթերաց չտեմարաններ և ուրիշ բաներ ալ կը պահէ յԵգիպտոս, որոց վրայ որոշ բացատրութիւն մը չի տար։ Եւ ափ մը զօրաց համար տարեկան 90,000 ոսկի առնուլ Եգիպտական գանձէն՝ արդարութեան չի համաձայնիր, մանաւանդ երբ այս գումար կը հայթայթուի խեղճ ֆելլահ ժողովրդեան ճակտին քրտամբ, անգլիացի կարգ մը մեծատանց զաւակաց դրպանները լեցնելու համար, որք արդէն կրնան հարուստ ապարդիւններ գտնել իրենց գործունէութեան։

Դանք Ֆրանսացւոց։

Թերթն յուլիս 1 թուոյն մէջ հետեւեալ հեռագիրը կը կարդանք Գահիրէէ·

Ֆրանսա տակաւին չի հաւանիր որ Եգիպտական պարտուց զեղչմամբ խնայեալ տարեկան գումարը գործածուի ֆելլահ ժողովրդեան տարապարհակ աշխատութիւնը բառնալու։ Հետեւապէս, նոյն ժողովրդեան կալուածական տուրքին վրայ որոշեալ յաւելումն ի գործ կը դրուի, ի փոխարէն տարապարհակի։ Ֆրանսայի ընթացքը բուռն զայրոյթ յառաջ կը բերէ փոքր կալուածատերաց դասուն մէջ։ Մոֆֆոպոլէ անուն բնիկ Եգիպտական կարեւոր թերթը նամակներ կը հրատարակէ Տամանհուրէ, Տաղալիյէ, Մինիէ և Ասիութէ, որք բազմամարդ կեդրոններ են Սաորին և Վերին Եգիպտոսի մէջ։ Եգիպտացի թղթակից մը կը նկարագրէ բնիկներու մեծ դժուարութիւնները կը բացատրեն, այժ տալով ազգային աւանդութեան։ Ոչ ապաքէն զինուորական մ'ալ դատուեցաւ վերջերս, Պ· Մարէն, որ սանորդրնակ գաղափարը պաշտպանեց թէ Ժանն տ'Արք մեծ ռազմագէտ մ'էր, պատերազմի ասպարիզին մէջ հանճարի ցոլացմամբք լի, այնպէս որ կարելի է ի կէս դնել զինք Անիբալի, Կեսարի և Պոնափարթի հետ։ Ո՞վ չի յիշեր Ժանն տ'Արքի վրայ գեղեցիկ և հիմնաւոր երկասիրութիւններն Պ· Ժոլէֆ Ֆապրէ, որ մին է Ժանն տ'Արքի փառաց ամենէն եռանդոտ սիրահարներէն։ Ինքն էր որ մի քանի տարի յառաջ Երեսի· Ժողովոյն մէջ առաջարկեց Ժանն տ'Արքի ծննդեան տարեդարձը (մայիս ամսոյ մէջ) հայրենեաց տօն հռչակել, որ թէ՛ կրօնական և թէ ազգային տօն մը կրնայ լինել, քանի որ (կաթոլիկ) կղերն եւս սկսած է օգանչանալ դիւցազնուհւոյն վրայ զոր խարոյկի դատապարտած և այրել տուած էր ի կենդանութեան։ Բիչ մնաց որ Երեսի· Ժողովը քուէարկէր Պ· Ֆապրէ առաջարկն։ Ապահով կրնաք լինել թէ օր մը վերստին պիտի ներկայացուի եւ միաձայն քուէարկուի նոյն առաջարկ։ Անհաւատալի պիտի լինէր եթէ ակնյայտ չտեսնէինք թէ այս վերջին քսան տարւոց միջոցին ո՛րչափ համակրութիւն, եռանդ և ըսենք նաեւ ո՛րչափ չերմեռանդութիւն կը ցուցնէ ֆրանսացի ժողովուրդն Օրլեանու Օրլոորդին համար։ Տեսակ մը պաշտամունք է այս։

1870ի ադէտք արդեօք նպաստած են այս շարժումն յառաջ բերելու մը տաց մէջ։ Անորոշ և մթին դիտակցութիւնն մ'ունեցանք արդեօք թէ 1870ի այդ ահռելի պատերազմին մէջ մեզ պակսած բանն էր ճշդիւ Ժանն տ'Արքի նման մեծ դէմք մը, որ սիրտերն հրահրէր, հոգիներն իւր շուրջ համախմբէր, և դէպ ի յաղթութիւն արձակէր հրաւիրէ։ Մեր երեւակայութեան արդեօք ա՞նպէս երեւցաւ թէ Ժանն տ'Արք, քաջասիրտ, առաքինի և անբիծ օրիորդն, չորեքտասաներորդ դարու Ֆրանսային համար Հայրենեաց այն մարմնացումն եղած էր և Փրկութեան այն հրեշտակն որոյ աղակցութեան մեք եւս՝ ԺԹ դարու Ֆրանսացիք՝ ո՛չ նուազ կարօտ մնացինք մեր պարտութեանց և ադեղից մէջ։ Լաւ մը չեմ ըմբռներ գորովանաց և աքանչանաց այս վերանորոգումն Ժանն տ'Արքի վրայ։ բայց երողութիւնն ինքնին անժխտելի, անհերքելի է։ Սրբոյն Դեւնովաբէ դեռ եւս պաշտօնապէս չէ ինկած «Փարիզի պահպան սրբուհի» և «Ֆրանսայի պաշտպանուհի» տիտղոսէն։ բայց հասարակաց համարման մէջ ինկաւ վրայ է։ Իսկ Ժանն տ'Արք տակաւ կը բարձրանայ հասարակաց համարման մէջ։ Նա երբեմն ոգք հանեց ժողովուրդն, և հակառակ կղերականաց և քաղաքագիտաց, յառաջ մղեց ժողովուրդն է յաղթութիւն, ի վերկութեան հայրենեաց և թագաւորութեան։ Այսօր ալ ժողովուրդն է որ՝ Ֆրանսայի և խաչակրաց կեղեռն սեռնական դիկամակութեանց հակառակ՝ անդիմադրելի եռանդեամբ մը կը մղէ զԺանն տ'Արք ի փառաց ի փառս, մինչեւ սրբութեան աստիճան։

Պ· Սարսէյ կը հաստատէ թէ ֆրանսացի ժողովրդեան ամէն կարդերն, և ի մասնաւորի պարկեշտ ընտանիքներ, մայրեր, աղջիկներ, հարսեր, ամենայն փութաջանութեամբ և երկիւղածութեամբ ներկայ գտնուած են ի պատիւ Ժան տ'Արքի յիշատակին տրուած ամեն ներկայացմանց, որք հետեւապէս հաստատեր եղած են յոյժ։ Այս ներկայացմանց միջոցին շատ դեղեցիկ աչքերէ յորդառատ արտասուք հոսած են՝ տեսնելով Օրլեանու Օրլոորդին (բակի մասնուլը՝ Ֆրանսացի կղերին և անգլիացի զօրականաց կողմէ անիրաւ դատաստանէ մը ետքը։

ՊԻՔՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ

Պիքմարք իշխան յայտարարեց Ափրիկէի նշանաւոր գերման երկրախոյզ Պ· Եւկէն Վոլֆի թէ «ես երբեք չէի ստորադրեր անգլեադերմանական պայմանագրոյն նման պաշտօնագիր մը»։

Քաղաքական նախորդ նախարարապետին այս մտօք յայտարարութիւններէն ընդդէմ անգլեադերման պայմանագրոյն, Գերմանիոյ այլ և այլ կողմերը ժողովուրդը բազմատորագիր հանրագրութիւններ կը պատրաստէ՝ Ռայխսթակէն խնդրելու համար որ չվաւերացնէ յիշեալ պաշտօնագիրը։

ՖՐԵՏԵՐԻԿ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ

Ֆրետերիկ Կայսրուհի, թէեւ քաղաքական գործերու չի խառնուիր, բայց պարապ ալ չի մնար։ Առաջին գործն իւր աղջիկներն ամուսնացնել էր։ Վիքթորիա իշխանուհին (զոր երբեմն Ալէքսանդր իշխանին հետ նշանելու խօսք կար, բայց Պիքմարք իշխանին ընդդիմութեան պատճառաւ չյաջողեցաւ,) այս օրերս գերման ատրադաս իշխանի մը հետ նշանուեցաւ, և չորս աղջիկներէն կը մնայ կրտսերագոյնը միայն, Մարկրիդ իշխանուհին, ծնեալ 1872ին։ Ֆրետերիկ Կայսրուհին մարդասիրական ձեռնարկութեանց մեծագոյն ուշադրութիւն կը նուիրէ։ Այս պահուս կը պարապի Պերլինի մէջ Մանկանց Հիւանդանոց մը հիմնելու, որոյ հիմնաքարն իւր ներկայութեամբ դրուեցաւ յունիս 20ին, և որոյ շինութեան համար Կայսրուհին ինք 25,000 անգլիական ոսկի հանգանակած է ցայսմայր։

«ԱՊԱԳԱՅԻ ԵՒՐՈՊԱՆ»

Կեդրոնական Ափրիկէի այն մասը զոր Պ· Սթէնլի կը նկարագրէ իւր դրքին մէջ, և զոր եւրոպական վաճառականութեան եւ քաղաքակրթութեան առիւծ բանալու կը ձեռնարկեն Անգլիա և Գերմանիա, 26,900 քառակուսի մղոն տարածութեամբ ունի ջուր ունի (գետ, լիճ,) նաեւ 1200 մղոն երկայնութեամբ բարեբեր և բազմամարդ ծովեղերք և գետեղերք՝ [illegible] հեռուն մէջ կը ընակին ոչ նուազ քան տասն երկու սլեան հոգի։

ՓՐԻՇԹինԱՅԻ ՀԻԻՊԱՏՈՍՆ

Պ· Մարինքովիչ սերպ հիւպատոսն, որ մահը ծանոյց հեռագիրը, մի քանի տարիներ ի Կ· Պոլիս բնակած և թուրք լեզուն ուսած էր։ Փարիզի Արեւելեան Լեզուաց վարժարանին մէջ եւս թուրքերէն ուսած էր։ Արեւելեան ուսմանց նուիրեալ գերմանական հանդէսի մը մէջ 1882ին հրատարակած է սերպլեզուին մէջ գտնուած պարսկերէն, արաբերէն և թուրքերէն բառերու ամբողջ բառգիրք մը։ Սմանանցեալ էր, և իւր ընտանեաց խնդրանօք մարմնին ի Պելկրատ պիտի փոխադրի և հոն թաղուի։

ԽՈԶԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐՆ Ի ՍԵՐԲԻԱ

Խոզերու խնդիրն եւս քան զեւս կ'ընդարձակէ զՍերպիա։ Հետաքրքրաշարժ իրողութիւն մը սա է թէ այն խոզեր զորս աւստրեան մաքսատունը մերժած էր իբրեւ ախտաւոր, ի Պելկրատ ետ բերուելէն ետքը, մաճառ շահագէտ մը՝ Պ· Կոլաշթայն՝ ամբողջովին գնեց զանոնք, և Հունգարիա ղրկեց, ուր առանց ո՛և է դժուարութեան ընդունուեցան։ Ուրեմն, ինչ որ հիւանդ է Աւստրիոյ համար, քաջառողջ է Հունգարիոյ համար։ Սերպիոյ առեւտրական գործոց նախարարն այս դէպքին վրայ ծանուցագիր մը ղրկեց ի Փէշթ։

ՍԱՀՌԵԼԻ ՄԱՃԱՌՈՒՀԻՒ

Ի Միթրովիչ, Հունգարիա, քսմնելի դատաստան մը տեղի կ'ունենայ այս պահուս։ Տան կիներ ամբաստանեալ են իրենց այրերը զառիկով (սլաշն մոռ, արէնկ) թունաւորելնուն համար։ Գործին նախաքննութիւնն երեք տարիէն աւելի տեւեց, եւ այն միջոցին ամբաստանեալոց ոմանք բանտին մէջ մեռան։ Մեռելոց մին էր գնչուհին որ զառիկը ծախած էր միւսներուն։ Գնչուհին այս երիտասարդ կիները թելադրեր է իրենց այրերն սպանելով անկաս եւ զուարճալից կեանք մը վարել։ Թոյնն այնքան վարգետութեամբ կուտար որ թէեւ միանգամայն չատ մը մարդիկ կը թունաւորուին, բայց տեղական հնտախտ կը կարծուի։ 28 մեռելոց վրայ կասկածյայտնուելով, գերեզմանէն հանուեցան, և անոնց ստամոքսին մէջ զառիկ գտնուեցաւ, բայց թունաւորողը գտնել կարելի չեղաւ։ Դատական քննութեան բացուելուն պէս կասկածելի կանայք ոմանք փախան անհետացան։ Վաթսուն կիներ ամբաստանեցան և ձերբակալեցան, և մնացեալ տասն որոց դատաստանն սկսած է՝ ամենէն աւելի ծանրապէս ամբաստանեալներն են։

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶԲՐԻ

Անգլիական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Անգլիոյ արքունի չրջանակաց մէջ խնդիր եղած է թէ Վեհ· Թագուհին ի՞նչ կերպիւ պիտի պատուէ զԼորտ Սալզպբրի՝ Արեւելեան Ափրիկէի խնդրոյն վրայ Գերմանիոյ հետ կնքած յաջող կարգադրութեանն առթիւ։ Լորտ Սալզպբրի Անգլիոյ բարձրագոյն պատուանշանը կը կրէ արդէն, (Ծնրակալի Ասպետութիւն,) և Թագուհին ուրիշ պատիւ մը չունի պարգեւելու իւր այս մեծանուն հպատակին բայց եթէ Դքսութեան աստիճան եւ տիտղոս։ Բայց Լորտ Սալզպբրի չի փափաքիր աստիճանը — [illegible] հեռուն, որ ապրելու եղանակի և ծախուց բարձրացումի ալ կը նշանակէ, և իւր Մարքիզութեամբ կը չառանայ։

ԵԳԻՊՏԱՅԻ ԻՇԽԱՆՔ

Եգիպտոսի Խիվ Թէվֆիք փաշայի գահաժառանգ որդին Ապպաս պէյ եւ երկրորդ որդին Մէհմէտ Ալի պէյ, որք Վիեննայի կայսերական կրթարանին մէջ կը դաստիարակուին, այս պահուս զբօսական և ուսումնական պտոյտ մը կ'ընեն, և անցեալ շաբթուն Քոփէնհակ (Շուէտի մայրաքաղաքը) ժամանեցին։

ՖՐԱՆՍԷՍԿԵՐՄԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽ

Ֆրանսացի գիւղացին, զոր գերման պահակ մը զարկաւ, չմեռաւ, և վերքը ծանր չի համարուիր։ Էլփինալէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Քոլրուայի չորս բնակիչներ գերմանական հողին մէջ մնած և սահմանագծէն ալ 150 մէթր յառաջացած էին երբ գերման պահակները կրակ ըրին։ Խնդիրը ծանր հետեւանք պիտի չունենայ։

—)(35)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳԴԱՎ ՓԷՕՅԷ

ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ

Բիէբրոն առաւաւէն երեք չորս օր յետոյ պիտի մեկնէր, մայիս 6ի շաբաթ օրն, որ ատեն կը մեկնէր այն ջղենաւն որուն վրայ առած էր արդէն իր անցաւորումը։ Տիկին տ'Էմանէլի տուած հրաժեշտի այցելութեան մէջ, խոստացաւ Նիւեորք հասանիլն ալ հեռագիր մը ղրկել նմա։ Դուրս ելած ատենը, սիրալիր մանկամարդուհին նմա կարկառեց իր չիկնոտ այտերը։

—Համբուրեցէք քոյրերնիդ, ըսաւ պարզապէս։

Յաջորդ օրը մեկնեցաւ Բարիզէն։

Մինչեւ ուրբաթ, իր մեկնման նախընթաց օրը, Բիէբրոն վարանեցաւ Պէլվիւ երթալու։ Վերջապէս որոշումը տուաւ, յետ երկու երեք հրաժեշտի նամակներ գրելու առ Պէադրիս, զորս շատ չոր կամ շատ խանդաղատական դատեց և այրեց։ Երբ նկարչին տունն հասաւ, վանդակաձեւն անցաւ և ուղղակի արհեստանոցը գնաց, ուր Պէադրիսը դտաւ ամուսնոյն մօտ գործ մը շինելու զբաղած։

—Սիրելիս, ըսաւ, եկած եմ ձեռքդ սեղմելու, որովհետեւ չեմ գիտեր ի՞նչ կ'ըլլայ ի՞նչ չըլլար··· որովհետեւ չեմ գիտեր թէ Ամերիկա երթալէս առաջ անգամ մը ալ պիտի տեսնե՞մ ձեզի։

—Ինչպէ՞ս, այդչափ կանո՞ւխ կը մեկնիք, ըսաւ Ֆապրիս աշխատութիւնն ընդհատելով։ Ի՞նչ ունիք այդչափ ճապարելու։ Ա՛հ, ներողութիւն, հասկցայ··· կը տեսնէք թէ կինս շատ խորհրդապահ եղած չէ···

—Օ՛հ, դեռ այդ բանին համար վերջնական բան մը որոշուած չէ, օդին մէջ խօսքեր են··· ճամբորդութիւնս միայն վերջնապէս որոշուած է։

Ցետոյ, ա՛լ անոր պատկերներուն վրայ միայն խօսեցաւ, որոց վեհաշուք գծագրութեանը վրայ սքանչացաւ, մէկ քանի մանր մունր կէտերու վրայ թեթեւ քննադատութիւններ ընելով հանդերձ, որոց արուեստագէտն հաւանեցաւ կամ հակառակեցաւ իր սովորական բարի յօժարութեամբ եւ համեստութեամբ։ Կէս ժամ անցաւ այս խօսակցութեամբ, որուն շատ քիչ մասնակցեցաւ նկարչին կինը։ Պէադրիս մտազբաղ կերպարանքով կը շարունակէր իր մետալեայ թելերը կարել, իր գեղեցիկ գլուխն հակած կարկաչին վրայ։ Մերթ ընդ մերթ կարճ խօսք մը, և մութ կապտագոյն մէկ քանի նայուածքներ՝ դաղտագողի յառած այն մարդուն վրայ որ պիտի մեկնէր։

Երբ Բիէբրոն վերջին անգամ սեղմեց Ֆապրիսի ձեռքը, մանկամարդ կինը ոտք ելաւ։

—Ձեզի առաջնորդեմ, ըսաւ։

Երիտասարդը խոնարհեցաւ և երկուքն ալ արհեստանոցէն դուրս ելան։ Անխօսուկ անցան դարատափին վրայ տանող ճամբէն։ Հոն, փոքրիկ ամարանոցին առջեւ, պարտիզի մը եւ քանի ածուներ կային, աւազուտ ծառուղիներու մէջ շըրջանակեալ։ Հակառակ եղանակին նոր սկսած ըլլալուն, օդը չավազանց տաք էր, եւ, միջօրէին յետոյ, փոթորիկ ծագած էր Բարիզի վրայ։ Անձրեւը, որ մեծատարափ տեղացած էր, դադրած էր յայնժամ։ բայց երկինքը տակաւին ծանր ու ամպամած էր։

Օդին մէջ կը տիրէր այն ծանր հոտը զոր ամառուան անձրեւները կը հանեն հողէն, խոտէն, տերեւներէն և ծաղիկներէն։ Նորածիլ վարդերը, եղեւանիներն, ագռամաներն օդը կը լեցնէին իրենց սաստիկ բոյրերով։ Պէադրիս և Բիէբրոն մէկ քանի վայրկեան յամրաքայլ պտըտեցան, պարտէզին ծառուղիներուն մէջ, առանց խօսք մը զուրցելու, — մերթ ընդ մերթ կանգ առնելով և զբաղկոտ նայուածք մը նետելով հեռաւոր Բարիզի չմոթ չէնքերուն վրայ, ուր վերջալուսի արեւն երբեմն երբեմն ամպերուն պատառուածքներուն մէջէն կ'արձակէր հրդեհի նշոյլներ։

Ցանկարծ Պէադրիս, յանկարծական որոշողութեամբ մը։

—Պէտք է մեկնիք, կ'աղաչեմ··· Բայց նախ և առաջ, կ'ուզեմ բան մը տալ անոր համար։

Եւ արագ քայլերով գնաց դէպի տունը։

—Իր անձնական մասը, մեծ սրահէ մը, առանձնոցէ մը և իր սենեկէն բաղկացեալ։

Երիտասարդը խոնարհեցաւ և երկուքն ալ արհեստանոցէն դուրս ելան։ Անխօսուկ անցան դարատափին վրայ տանող ճամբէն։ Հոն, փոքրիկ ամարանոցին առջեւ, պարտիզի մը եւ քանի ածուներ կային, աւազուտ ծառուղիներու մէջ շըրջանակեալ։ Հակառակ եղանակին նոր սկսած ըլլալուն, օդը չավազանց տաք էր, եւ, միջօրէին յետոյ, փոթորիկ ծագած էր Բարիզի վրայ։ Անձրեւը, որ մեծատարափ տեղացած էր, դադրած էր յայնժամ։ բայց երկինքը տակաւին ծանր ու ամպամած էր։

Օդին մէջ կը տիրէր այն ծանր հոտը զոր ամառուան անձրեւները կը հանեն հողէն, խոտէն, տերեւներէն և ծաղիկներէն։ Նորածիլ վարդերը, եղեւանիներն, ագռամաներն օդը կը լեցնէին իրենց սաստիկ բոյրերով։ Պէադրիս և Բիէբրոն մէկ քանի վայրկեան յամրաքայլ պտըտեցան, պարտէզին ծառուղիներուն մէջ, առանց խօսք մը զուրցելու, — մերթ ընդ մերթ կանգ առնելով և զբաղկոտ նայուածք մը նետելով հեռաւոր Բարիզի չմոթ չէնքերուն վրայ, ուր վերջալուսի արեւն երբեմն երբեմն ամպերուն պատառուածքներուն մէջէն կ'արձակէր հրդեհի նշոյլներ։

Ցանկարծ Պէադրիս, յանկարծական որոշողութեամբ մը։

—Պէտք է մեկնիք, կ'աղաչեմ··· Բայց նախ և առաջ, կ'ուզեմ բան մը տալ անոր համար։

Եւ արագ քայլերով գնաց դէպի տունը։

—Իր անձնական մասը, մեծ սրահէ մը, առանձնոցէ մը և իր սենեկէն բաղկացեալ։

կը գրաւէր ամբողջ ստորնայարկը։ Ֆապրիսի և Մառէլի սենեակներն առաջին յարկն էին։

Պէադրիս դրանդին երեք չորս աստիճաններէն վեր ելաւ, ետին դառնալով մրմնջեց, «Հիմա կուգամ», և սրահը մտաւ։

Բիէբրոն, վարանոտ եւ տատամոտ, մէկ քանի վայրկեան սպասեց և անոր ետեւէն գնաց։ Սրահը քիչ մը մութ էր, վարագոյրները ամբողջ օրը գոցուած ըլլալով, ի զգուշութիւն տաքին։ Բիէբրոն տեսաւ սակայն որ Պէադրիս հոն չէր։ Մանկամարդ կինը երեւցաւ յաջորդ վայրկենին, իր սենեկէն դուրս ելլելով։ Ձեռքը արկղիկ մը ունէր։

—Ձեր ապարանքնին է, ըսաւ ցած ձայնով, ամուսնութեանս համար Լոնտոնէն գրկած ապարանքնիդ··· Իմ կողմէս ձեր նշանածին տուէք··· կ'ուզեմ որ զոհողութիւնս կատարեալ ըլլայ։

Բիէբրոն առաւ արկղիկը, ուզեց շնորհակալ ըլլալ։ բայց իր ձայնը, չավազանց յուզումէն, խեղդուեցաւ։ Իր ձեռքը դըբաւ անոր ձեռքին մէջ, զոր իրեն կ'երկընցնէր։

—Երթաք բարով, ըսաւ մանկամարդ կինը։

—Մնաք բարով, ըսաւ Բիէբրոն։

Բայց այդ ողիտարեր բառն հազիւ արտասանուած էր որ իրարու թեւերուն մէջ էին, մոռնալով երկինքն ու երկիրն, ընդքարշ վարեալ տարեալ խեւյեղ այն մըրրիկներէն միոյն մէջ, որք, ի մի վայրկեան, մեռեալ բաներ կը դարձնեն մարդու մը պաւիւը և կնոջ մը ամթխոտութիւնը։

ԺԴ

Գ Ր Ա Ի

Առաջին զարթնումն պարկեշտ և խրոխտ կնոջ մը որ ընկճած է արգիլեալ կրքի մը ներքեւ, սոսկալի զարթնումն է։ Բայց եթէ հաղուադէպ չէ որ զղջայ իր յանցանքին վրայ, հաղուադէպ է որ հրաժարի անկից։ Մնայ որ, անկումն այնչափ խորին է որ անհնարին կը թուի զառիվերը ի վեր ելլել։ Ակից գատ, յանցանքէն յետոյ, ամէն բան կորսուած է, ի բաց առեալ սէրը։ Մնացած միակ բանն է այդ։ Պէտք է կառչիլ ատոր,— և չատերն ատոր կը կառչի տեսակ մը յուսահատ կատաղութեամբ։ Աւելորդ է ըսել թէ ատ կը խօսինք ընտիր կանանց վրայ, և ոչ թէ անոնց վրայ, որոց համար սէրն ընկերական խաղալիք մըն է։

Ա՛լ խնդիր չէր մնար ո՛չ Բիէբրոնի մեկնման, ո՛չ իր ամուսնութեան։ Իրենց միջեւ խօսակցութեան մը առարկայ իսկ չեղաւ այս բանս։ Բայց հարցուցին իրենք իրենց թէ ի՞նչպէս պիտի բացատրուէին այս փոփոխութիւնն անոնց զորս կը հետաքրքրէր այդ բանը։ Միս Նիքոլսը այնչափ զգուշաւորութեամբ խմցած էր Բիէբրոնի ուղեւորութիւնն, որ պէտք չկար մտահոգ ըլլալու անոր յուսախաբութեան վրայ։ Բայց տիկին տ'Էմանէլ՝ ամբողջովին գնեց զանոնք, և Հունգարիա ղրկեց, ուր առանց ո՛և է դժուարութեան ընդունուեցան։ Ուրեմն, դատէին իր մեկնումն յետաձգելու։ Գերկոմսուհին չհաւատաց, որովհետեւ չպատասխանեց։ Նոյնպէս չգրեց Պէադրիսի եւս, որ համակ անձնատուր իր շղթայադերծ կրքին, գրեթէ անտարբեր մնաց այդ լուութեան թշնամանքին։ Գաւլով Ֆապրիսի, առանց դժուարութեան ընդունեց որ Բիէբրոն յետաձգէր իր ուղեւորութիւնն, որուն համար արդէն մեծ փոյթեռանդութիւն չէր տեսած անոր վրայ։

Ցայնժամ Բիէբրոնի եւ Պէադրիսի համար սկսաւ այն կեանքն որ խորապէս խառնուած է արբշռութեամբ և դառնութեամբ, մոքի չլացումներով եւ խղճի խայթերով, գաղտնի հեշտութեամբք եւ գաղտնի արհաւիրքներով, որ մեղապարտ տարփանաց կեանքն է։ Վերջապէս առանց զգուշաւորութեան կրնային խօսիլ անցեալն վրայ, իրարու հաղորդել ինչ որ զգացած եւ կրած էին իրարու համար, զերենք բաժնող ահռելի թիւրիմացութեան վերջին հետքերը ջնջել։ Կրքին յոյզերն իսկ հազիւ կը հաւասարէին իրենց փոխադարձ խոստովանութեանց եւ խանդաղատական ժամերուն հմայքին։ Բայց իրենց առանձնակի տեսակցութիւնք աւելի հաղուադէպ էին, իրենց յանցանքին առաջուընէն ալ աւելի հաղուադէպ։ ա՛լ անմեղ չըլլալով, աւելի ևս զգուշաւորութեամբ կը վարուէին։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՈՑ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, իւր հետ ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Գրէնկեան Աբրահամ էֆէնտին, շաբաթ օրը կրկին անգամ կայսերական պալատ գնաց և ժամու մը չափ տեսակցեցաւ կայսերական պալատան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյա փաշայի հետ։

ԹԻՖԼԻԶԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՒԶԱՐԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐԵՊԱՇՏԱՍԻ ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ

Մեր մասնաւոր թղթակիցը Թիֆլիզէն, յունիս 16 շաբաթ աւուր թուականաւ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ մեզ։

Յունիս 14, հինգշաբթի, միջօրէին, բարեպաշտակ Սանասարեանի մարմինը Պաթումի հայոց եկեղեցիէն երկաթուղոյ կայարանը փոխադրուեցաւ նոյն հանդիսիւ որով չոգենաւէն եկեղեցի տարուած էր առջի օրը։ Խուռն բազմութիւն ազգայնոց և օտարաց լցուած էր կայարանին մէջ, մինչեւ շոգեկառքին մեկնումն վայրկեանը։ Բաց ի Կովկասու Բարեգործական ընկերութեան մանաւանդ, վրացիք եւս դափնեայ պսակ մը դրած էին հանդուցեալին դագաղին վրայ։

Գեր. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազան, հինգշաբթի առաւօտ Պաթումի օսմ. հիւպատոս Սէտատ պէյի փոխադարձ այցելութիւնն և այլ բազմաթիւ այցելութիւններ ընդունելէ յետոյ, նոյն կառախումբով մեկնեցաւ, ընկերակցութեամբ երիք աշխարհական ուղեկիցներու։ Գորիի կայարանէն, որ իբր 4 ժամու հեռաւորութիւն ունի Թիֆլիզէն, կառախումբը մնաց նաև տեղւոյն հայոց աւագ քահանան։

Երէկ առաւօտ, երբ ժամ 8ին, կառախումբը Թիֆլիզ հասաւ։ բազմաթիւ ազգայինք և քահանայից դասը կայարանէն դիմաւորելով Թուրքիոյ հայ եկեղեցականութեան պատգամաւորը, առաջնորդեցին զնա յԱռաջնորդարան, ուր սիրալիր կերպով հիւրընկալուած է Վրաստանի և Իմէրէթիի թեմական առաջնորդ Գեր. Մամբրէ եպիսկոպոսի կողմէ։

Երեկոյին, ուշ ժամանակ, Սանասարեանի դագաղը կայարանէն հանուելով քաղաքին Թանդոյեան եկեղեցին փոխադրուեցաւ քահանայից ուղեկցութեամբ, առանց հանդիսի։ Ջաղը, կիրակի, մեծաշուք արարողութեամբ կը կատարուի [illegible] Լուսաւորչի հանդէսը, և հանդուցեալ բարերարի մարմինը կ'ամփոփուի Վանքի Մայր եկեղեցին։ Առաջնորդ Մամբրէ Սրբազան պիտի պատարագէ և Նար-Պէյ Սրբազան դամբանական պիտի խօսի։

Բեգրպսուրկի ազգայինք արծաթեայ փառաւոր պսակ մը զրկած են առ Պ. Աբգար Յովհաննիսեանց, խնդրելով օր հանդուցեալին դագաղին վրայ դնէ զայն և Բեգրպսուրկի հայ հասարակութիւնը ներկայացուցէ յուղարկաւորութեան հանդիսին։ Այդ պսակ հետեւեալ գեղեցիկ արձանագրութիւնը կը կրէ։

Բարերար Մկրտիչ Սանասարեանին
Պետերպուրգի Հայ հասարակութիւն
1890

Թուրքիոյ Հայոց կողմէ եւս արծաթեայ գեղեցիկ պսակ մը պիտի դրուի, ձեռամբ Պ. Վահրամ Մուրթաֆեանի, աշխարհական ներկայացուցիչ Թուրքիոյ Հայոց։ Այդ պսակի արձանագրութիւնն է.

Ցիշատակ Տաճկաստանի Հայոց
Առ անմահ բարերար Մկրտիչ Սանասարեան
Հիմնադիր Սանասարեան վարժարանին
Ծն. 1818 — Վախճ. 1890

Պ. Կարապետ Եղեանց հեռագրած է Բեգրպսուրկէն թէ պետական կարեւոր զբաղմանց պատճառաւ չ'պիտի կրնայ ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան։

Սանասարեան կտակի տրամադրութիւնք յայտնի չեն, վասն զի կտակը բացուած չէ տակաւին։ Կտակատար նշանակուած են, Պ. Եղեանցէ զատ, Պ. Եւանդուլեան և բժիշկ Լեւոն Տիգրանեանց։

* * *

Երէկ և այսօր բազմաթիւ այցելուներ կուգան յառաջնորդարան։ Թիֆլիզի օսմ. հիւպատոս Հասիպ պէյ երէկ իրիկուն այցելութիւն տուաւ Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոսին և բարի գալուստ մաղթեց նմա։

Այս առաւօտ Խորէն Սրբազան այցելութեան գնաց Կովկասի կուսակալ Վսեմ. Շերէմէտիէվի և ընդունուեցաւ մեծարանօք։ Ն. Սրբազնութիւն պատիւ ունեցաւ Պ. Շերէմէտիէվի ներկայացնել Պ. Վահրամ Մուրթաֆեանցը, իբր ներկայացուցիչ Թուրքիոյ Հայոց աշխարհական դասուն՝ Սանասարեանի յուզարկաւորութեան հանդիսին։

Յետոյ, Նար-Պէյ Սրբազան՝ ընկերակցութեամբ Պ. Վահրամ Մուրթաֆեանի՝ այցելութիւն տուաւ նաեւ իշխան Բէհպութեանցին, որպէս հայազգի հռչակաւոր զօրավար հանդուցեալ Բէհպութեանց իշխանին։ Նար-Պէյ Սրբազան Բէհպութեանց իշխանի պրպտակն օրհնած է հանդուցեալ Պօղոս Պատրիարքին հետ յԱյ-Սոֆեիանոս։ Աւելորդ չէ ըսել թէ իշխանուհի Բէհպութեանց դուստրն է հանդուցեալ վառօդապետ Տատեան Պօղոս պէյի։

ՀԱՆԴԷՍ 22 ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՍԱՆՈՒՑ ԸՆԿ. ՍԱՄԱԹԻՈՅ

Երէկ Ազգ. Հիւանդանոցի հովասուն պարտէզին մէջ պարզ այլ կարի վայելուչ կերպով տեղի ունեցաւ Սամաթիոյ Սահակեան Սանուց ընկերութեան 22 րդ տարեդարձի հանդէսը։

Առաւօտուն Արժ. Սահակ վարդապետ Այվազեան պատարագ մատոյց Ս. Փրկչի մատրան մէջ և Գեր. Դարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց՝ պարագային յարմար իմաստալից քարոզ մը խօսելով՝ բացատրեց Սահակայ և Մեսրոպայ սրբազան նախահայրց՝ մեր լեզուի և գրականութեան մատուցած թանկագին ծառայութիւններն, յորդորելով զծողովուրդն միշտ սիրոյ եւ հետեւող լինիլ նոցա լուսաւոր շաւղաց։

Սեղանը, զոր բոլորած էին 350է աւելի երկսեռ ընտրեալներ ազգայինք, սկսաւ ժամը 5ին, նախագահութեամբ Գեր. Սրբազանձտեանց եպիսկոպոսի։ Ներկայ էին նաև Սամաթիոյ քարոզիչն և քահանայից դասը։

Առաջին բաժակ առաջարկեց Գեր. նախագահ Սրբազանը՝ վասն թանկագին կենաց և արեւշատութեան Օգոս. Սուլթանին։ Ապա յաջորդաբար բաժակ առաջարկեցին Արժ. Մաղաքիա վարդապետ Վեհափառ Կաթողիկոսին և Սրբազան Պատրիարք Հօր կենաց։ Պարգեւ էֆ. Փափազեան, Սրբազան նախագահին կենաց։ Գրիգոր էֆ. Այլբճեան, ի դիմաց ընկերութեան, բաժակ առաջարկեց Ազգ. Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութեան կենաց, որ, ըսաւ, ամէն տարի ապնուօրէն մեր տրամադրութեան ներքեւ կը դնէ սոյն գեղեցիկ պարտէզը։

Մարգարեան Գրիգոր էֆ. բաժակ առաջարկեց Սահակեան Սանուց ընկերութեան կենաց, թուելով և գրաւոր ելով սոյն արդիւնաւոր ընկերութեան՝ քսան երկու երկար տարիներու շրջանին մէջ՝ իւր թաղին երկսեռ վարժարանաց մատուցած նիւթական և բարոյական անձնուէր ծառայութիւններն և վերջացուց խօսքն, մաղթելով յարատեւութիւն և առաւել բեղմնաւոր ապագայ։ Նոյնպէս այլեւ այլ բաժակներ առաջարկուեցան Կարգագիր Մասնախմբի, Սամաթիոյ երիտասարդութեան կենաց և թաղին հանգուցեալ բարերարաց յիշատակին։

Ճաշը տեւեց մէկ ժամ աւելի, որոյ միջոցին նուագածուաց ընտիր խումբ մը առաջնորդութեամբ Յանճեան Լեւոն էֆէնտիի և ընկերակցութեամբ Սահակեան վարժարանի բարձրագոյն կարգի աշակերտաց կ'երգուէր, [illegible] և եւրոպական գեղեցիկ ու ներդաշնակ երգեր։

Սեղանէն ելլելով՝ հանդիսականք ցերուեցան պարտէզին մէջ ուր Կարգագիր Մասնախմբի կանխահոգ միջոցներու շնորհիւ կարելի եղած էր ամէն հանգստութիւն վայելել։ Հանդէսն ամենայն կանոնաւորութեամբ և ընտանեկան համախմբութեան մը յատուկ կատարեալ պարկեշտութեամբ մինչեւ երեկոյ տեւեց եւ ներկայք գոհ և զուարթ մեկնեցան։

Մեր երրորդ երեսին մէջ կը հրատարակենք Տիգրան էֆէնտի Արտիարեանի երկրորդ նամակն, որ ուշ հասաւ մեր ձեռքն՝ երրորդ նամակին հրատարակուելէն ետքը։ Չորրորդ նամակ մը ստացած ենք մեր թղթակցէն, որ ընդարձակօրէն կը պատմէ Սանասարեանցի յուղարկաւորութիւնն ու թաղումն և զոր պիտի հրատարակենք վաղը։

Երէկ գիշերի Բանկալթի վայելուչ չքեղ տեղի ունեցաւ հարանեաց հանդէսն Մեծ. Մխիթարեանց էֆէնտի Շահպազեանի, ընդ Ազն. Օրիորդ Վերգինէ Տէօքմէճեանի, քոյր լրագրոյս գործակատար Մարտիրոս էֆէնտի Տէօքմէճեանի, կնքահարութեամբ Մեծ Պօղոս էֆէնտի Զալբքեանի։

Ցակոբ էֆէնտի Այճեան կը փութայ ընտանեօք իր շնորհակալութիւնն յայտնել այն ամէն ազգականաց և բարեկամաց, որք ներկայ գտնուելով իր որդւոյն վաղամեռիկ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԱՑՃԵԱՆԻ յուզարկաւորութեան հանդիսին, իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքն արտայայտեցին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆԵԱՆՔ

Համս դաւառին (Սուրիա) կառավարիչ անուանեցաւ Ահմէտ Նազըմ փաշա, նախորդ օգնական կուսակալին Սուրիոյ։

Կ. Պոլսոյ ու շրջակայից մաքսատան թղթակցութեանց առաջին քարտուղար անուանեցաւ Ահմէտ Զիեա էֆէնտի, քարտուղար մաքսային ժողովոյ։

Մրդեղինաց մաքսատան թղթակցութեանց առաջին քարտուղար անուանեցաւ Ահմէտ Ռիֆաթ էֆէնտի, նախորդ առաջին քարտուղար թղթակցութեանց Կ. Պոլսոյ ու շրջակայից մաքսատան։

Ներքին ապրանաց մաքսատան թղթակցութեանց առաջին քարտուղար անուանեցաւ Զիեա պէյ, նախորդ առաջին քարտուղար մրդեղինաց մաքսատան։

Կարնոյ Բասէն դաւառակին դայմագամ անուանեցաւ Իսմայիլ պէյ, դայմագամ Խնուսի, և նմա յաջորդեց Հիւսէյին պէյ, դայմագամ Բասէնի։

Գոսովայի Գալդանտէլէն դաւառակին դայմագամ անուանեցաւ Մէհմէտ Խուրշէտ պէյ, դայմագամ Նալլուխանի։

Էնկիւրիի Նալլուխան դաւառակին դայմագամ անուանեցաւ Հիւսնի էֆէնտի։

Սուրիոյ Տոմս դաւառակին դայմագամ անուանեցաւ Մուսթաֆա պէյ, նախորդ դայմագամ Սուր դաւառակին։

Պերութի Սուր դաւառակին դայմագամ անուանեցաւ Ապտիւլվէհապ էֆէնտի, նախորդ դայմագամ Ատինի։

—

Սանիյէ Միւթէմայիզի ատիճան տրուեցաւ Ներքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Հալիմ էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ ատիճան՝ նոյն դիւանի քարտուղարներէն Ահմէտ պէյի, նոյն նախարարութեան դիւանատան քարտուղարներէն Ռիֆաթ պէյի, Էնկիւրիի Հիմանէ դաւառակին դայմագամ Ահմէտ պէյի և Այտընի կուսակալութեան հաշուակալութեանց դիւանին դեր-տնօրէն Հիւսնի էֆէնտիի։

Սալիսէի ատիճան՝ արտաքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Սալահէտտին պէյի, Մազհար պէյի, Ճէմալ պէյի, Նէպիլ պէյի ու Շահին էֆէնտիի, Այտընի կուսակալութեան ընթացիկ գործերու քարտուղար Ռիֆաթ էֆէնտիի, Զմիւռնիոյ Նահանգական Հուգուդի դատարանին օգնական անդամ Ահմէտ Բաղրպ պէյի և Պոլսոյ դաւառական (Դասթամունի) թղթակցութեանց տնօրէն Էյյուպ Սաբրի էֆէնտիի։

Բաղխի ատիճան՝ Թաշլըճա դաւառին (Դասովա) Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ Ֆահրի էֆէնտիի։

—

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ զինուորական վարժարանին ներքին տնօրէն և զինուորական կրթական ժողովոյ նախագահ Ֆէրիդ Սէրվէթ փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ վարոնների վարչութեան տնօրէն Մատրիլլի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Կարսի օսմանեան հիւպատոս տէրգալ-գրնէրալ Ֆահրալ պէյի և Փարիզու զինուորական հրամանատարութեան սպայակոյտի հաղարապետ ու Փարիզ այցելող օտարազգի զինուորական սպայից յարաբերութեան պաշտօնեայ հաղարապետ Պ. Վէյլի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Զ. զօրաբանակին (Պաղտատ) Բէրքուլի հիւանդանոցին առաջին բժիշկ տեղակալ-դնդապետ Մէհմէտ Լամին պէյի և Համիտիյէ ընկերութեան վարչական ժողովոյ անդամներէն Պոխորաքի էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ծովային վարչութեան առաջին թղթակցութեանց հաղարապետ Մոհիզ էֆէնտիի, Շիրայի դործակալ Միչել Թրոֆիմօ էֆէնտիի, փարոսներու վարչութեան քարտուղարներէն Միհրան Միսաք էֆէնտիի և սեղանաւոր Նիքոլաքի Զաքա էֆէնտիի։

—

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն երէկ իւր սովորական նիստը կազմեց։ Խորհրդակցութեանց պահուն Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Պէհիմ պէյ Բ. Դուռը գնաց և Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հաղորդեց Ն. Վեհափառութեան ինչ ինչ հրամանները։

Պէհիմ պէյի Բ. Դուռն երթալէն յետոյ Սպարապետ Բարձր. Այի Սաիպ փաշա Սպարապետի Դուռը գնաց եւ զրաղեցաւ ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց կարգադրութեամբ։

Երէկ Նախարարաց Խորհուրդէն յետոյ Բարձր Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարն երկար խորհրդակցութիւններ կատարեցին։

—

ԲԱՐՁՐ. ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍԸ

Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Քեամիլ փաշա չաբաթ օրը կայս. պալատ գնաց և Վեհ. Սուլթանի հրամաններէն ստանալով Բ. Դուռը դարձաւ։

Ն. Բարձրութիւն անդ տեսակցեցաւ Դատական Վսեմ. Նախարարին և մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէէմի փաշայի հետ։

—

ՎՍԵՄ. ՕԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Ելմտական և կայս. անձնական Գանձուն Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա իւր հիւանդութեան պատճառաւ բացակայ էր Նախարարաց Խորհրդոյ երէկի նիստէն։ Սակայն Ն. Վսեմութիւն տակաւ ապաքինելու վրայ է և կը յուսացուի որ ի մօտոյ իւր պաշտօնին դըլուխն անցնի։

—

ՀԱԿԱԳԵՐԵՎԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Ի Պրիւսէլ դումարեալ հակագերեվարական համաժողովոյ որոշմունք, զոր տեղւոյն օսմանեան դեսպան Գարլթոտորի էֆէնտի զրկած էր Բ. Դրան, յատուկ տեղեկագրով մը Վեհ. Սուլթանին մատուցուած էին։

Արդ, այդ առթիւ հարկ եղած կայսերական Իրատէն եղած ըլլալով, հաղորդուած է Բ. Դրան, Հետեւաբար Գարլթոտորի էֆէնտի պիտի ստորագրէ այդ որոշումները։

—

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Մանպէօ թէեւ ծանուցած է թէ ըստ որոշման Նախարարաց Խորհրդոյ կայս. կառավարութեան կողմէ յատուկ պաշտօնեայ մը պիտի զրկուի ի Պուլկարիա և թէ այդ պաշտօնին համար ընտրուած է Միւմթազ պէյ, նախորդ Տէֆթէրտար Հալէպի, սակայն Թաշէէ կը ծանուցանէ թէ Միւմթազ պէյ Լվգաֆի նախարարութեան կողմէ պաշտօնեայ կարգուած է միայն Վագֆի վերաբերեալ գործոց կարգադրութեանը համար և թէ հարկ եղած բարձրագոյն հրամանն ստանալուն Սոֆիա պիտի ուղեւորի։

—

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ելմտական նոր յանձնաժողովոյ անդամներէն Սիւլէյման Սուտի էֆ. Ծբրագիր մը և երկու յիշատակագրեր ներկայացուցած է Ելմտական Նախարարութեան, որ անոնց պարունակութիւնը գնահատելով ու ընդունելի դատելով, Բ. Դրան պիտի մատուցանէ, Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու համար։

—

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Կայս. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ՝, Եւրոպայէն վերադարձին, հրաման տուեր է որ Օսմ. Կայս. Պանքային և Պոլսոյ մասնաճիւղին բոլոր պաշտօնեայներն իրենց մէկ ամսականին համահաւասար դրամական պարգեւ ստանան, Բրիտրիդէի արժէքիզոց փոփոխման վերջին սեղանաւորական գործողութեան առթիւ։ Այդ պարգեւք տըրուեր են ուրբաթ օրը։

—

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

Անցեալ չորեքշաբթի օր Պոլսոյ գըլխաւոր վաճառականաց գումարում մը տեղի ունեցաւ Օսմ. Կայս. Պանքային Պոլսոյ մասնաճիւղին մէջ, առեւտրական ակումբի մը կազմութեան վրայ խորհրդակցելու համար։ Ժողովին մէջ հաստատուեցաւ որ իբր 100 անձինք ստորագրած են, որք իբր հիմնադիր 3 օսմ. ոսկի մուտք պիտի վճարեն և 2 օսմ. ոսկի տարեկար։ Այս դումար բաւական երեւելով դետեղման ծախսուց համար, ժողովին որոշեց գործի ձեռնարկել։ Բաց ասոի որոշեց որ ընտրագրութիւնք ընդունուին նոյն պայմաններով մինչեւ դեկտեմբերի վերջը։ Այդ պայմանաժամէն յետոյ, ստորագրողք 5 օսմ. ոսկի պիտի վճարեն իբր մուտք։ Ժողովին որոշեց առ այժմ ընդունիլ Ղալաթիոյ ակումբին կազմական կանոնագիրը։

Տնօրէններու մասնախումբ մը անուանուեցաւ հետեւեալ անձերէ։

Տէարք՝ Վինսընդ Գալլարա, Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութենէն։ Կորկոլի, Գրէպի Լիոնէէն։ Միլինճէն, տնօրէն Օսմ. Կայսերական Պանքային Պոլսոյ ճիւղին։ Տ. Բարակէօղեան, Գ. Կիւմիւշկիրտան, Մանուկեան, Սգավրօ, Մերճանոֆ, Ապտտ էֆէնտի, Ս. Սուհամի, Վէյս, Պոճարի, Ժ. Ռ. Թոմսըն, Ճ. Ուիլթոլ, Լ. Պիմ։

Մասնախմբին արտօնութիւն տըրուեցաւ դանձել ստորագրուած դրամարներրև յարմար չէնք մը ընտրել։

—

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐ

Սեբաստիոյ դաւառական լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Լիւլէճի Մէհմէտ անուն հռչակաւոր աւազակապետն անձնատուր եղած և բանտարկուած է։ Այս աւազակապետ Պրուսայի ու Դասթամունիի նահանգաց մէջ բազմաթիւ չարիքներ ի գործ դնելէ յետոյ վերջերս Սեբաստիոյ կողմերը գնացած էր։ Լիւլէճի Մէհմէտ մէկ քանի տարի առաջ Ատարազարի մէջ ադօթքի պահուն մէկիսի մը մոնելով ժողովրդէն մին սպաննած, ուրիշ մը բռնութեամբ մէկիսէն դուրս հանած ու տունը կողոպտած և երկու ոստիկան-զինուորներ վիրաւորած էր։

—

ՌՈՇԻՏՐ, ԱՐԿԱՏՔ ԵՒ ԱՑԼՆ

Ուրբաթ գիշեր ի Սիրքէճի Պոտիկեան հիւրանոցին մէջ անձնասպանութիւն մը կատարուեցաւ հետեւեալ պարագային մէջ։

Նոյն գիշերը վայելչազգեստ երիտասարդ մը հիւրանոց ներկայանալով մէկ անկողինոց սենեակ մը ուզեց և իրեն տըրուեցաւ 13 թիւ սենեակը։

Հետեւեալ օրը մինչեւ ժամ եօթն այդ հիւրն արթնցած չըլլալով և սենեակին մէջ ձայն մը չլսուելով, հիւրանոցի տէրն ոստիկանութեան կը դիմէ։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայք գալով, սենեակին դուռը կը բանան և հոն սարսափելի տեսարան մը կը պարզուի իրենց աչաց առջեւ։ Երիտասարդ հիւրն անկողնին մէջ կրնակի վրայ պառկած էր, մէկ ձեռքը բէվոլվէր մը և միւս ձեռքը սիկառէթ մը, և բերանէն արիւն կը հոսէր։

Ոստիկանութեան բժիշկները գալով քննութիւն մը կը կատարեն, ուրկից կը հասկցուի թէ երիտասարդը բէվոլվէրին փողը բերանը խոթած և բերանը գոցած էր՝ հրազէնի պայթիւնն արգիլելու համար և այսպէս անձնասպան եղած էր։ Գնդակն ուղեղը ջախջախելով գանկին մէջ մնուած էր։

Այս տարաբաղդ երիտասարդին ով ըլլալը չէ հաստատուած, որովհետեւ իւր ծերմակեղէններուն, թաշկինակին և թեւնոցի կոճակներուն վրայ սկզբնատառ եալլն չկայ։ միայն սա սոյգ է թէ 28—30 տարեկան քրիստոնեայ մըն է։ Սենեակին մէջ միայն չիշ մը քանեաք գտնուած է։ Երիտասարդին վրայէն փարայ մը գտնուած չէ, որով կը կարծուի թէ այս անձնասպանութեան չարժառիթն ըլլայ կամ չքաւորութիւն, կամ սիրային դժբաղդութիւն և կամ խղճի մէջ մեծ կորուստներ։

Բժիշկները գանկին մէջ գտնուած գնդակն հանեցին։ Ոստիկանք այդ երիտասարդին լուսանկարն հանել տուին, ապագային ով ըլլայն սոուգելու համար։

—Ի Բուսէլի Հիսար Շէհիտլիք անուն տեղը գտնուած մարդու մը դիակին առթիւ հետեւեալ տեղեկութիւնք կը տրրուին։ Այս դիակի երեսը ճմլուած ըլլալով կարելի չէ եղած հաստատել թէ ո՛վ է, սակայն քրիստոնեայ ըլլայն հասկցուելով, տեղւոյն Հայոց գերեզմանատան մէջ թաղուեր է։ Դիակն երկար ատեն գտնուած տեղը մնացած ըլլալով, հոտած էր և բժիշկք քննութեան պահուն հականեխական միջոցներու դիմած են։

Այս առթիւ կը պատմուի թէ նախընթաց օր երկու սեբաստացի բոլիցայի հայեր Բուսէլի Հիսար երթալով այդ սպանեալ մարդուն նկատմամբ տեղեկութիւններ հարցուցեր են։ Ասոնց փնտռած մարդը 28-30 տարեկան երիտասարդ մըն է եղեր։ Այդ մարդ մէկ երկու ամիս առաջ մայրաքաղաքս եկեր է իւր քթին մէջ եղած պողիպոտը դարմանելու համար և տասն տասներկու օրէ ի վեր անյայտ եղեր է։ Դիակին երեսը բոլորովին անճանաչելի ըլլալով, կարելի չէ եղած ճշգրիտ տեղեկութիւն մը տալ և միայն հագուստներուն և այլ մանրամասնութեանց վրայ տեղեկութիւնք տրուած են։ Ոստիկանական քննութիւնք առաջ կը տարուին՝ այս սպանութեան պարագաներն երեւան հանելու համար։

—Անցեալ օր Սալըբազարէն անցնող կառք մը, որ սրընթաց կ'արշաւէր, երկու տարեկան տղայ մը կոխուտեց։ Տղուն երեսն ու մէկ թեւը վիրաւորեցան։ Ոստիկանք վրայ հասնելով, կառապանը ձերբակալեցին։

—Շաբաթ օրը երկու գործաւորք Սապանճայի երկաթուղւոյ գծին վրայ կ'աշխատէին երկու վագոններ մէկ գծէն միւսն անցուցնելու համար, երբ գործաւորներէ մին Մէհմէտ գետինն իյնալով ձախ թեւը կոտրեցաւ։ Միւս գործաւորք անմիջապէս իւր տունը փոխադրեցին զնա դարմանուելու համար։

—Եղեռնագատ ատեանը շաբաթ օրն երեք տարուան չլթայակաց աշխատութեան դատապարտեց Նիքոլի անուն խըվաթ մը որ Սկիւտարի մօտ Դարման ագարակին տնօրէն Բոսթիի վրայ հրաձգն պարպած էր, սպաննելու դիտաւորութեամբ։ Բոսթի եւս Նիքոլին վիրաւորած ըլլալով, երեք ամսուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։

—Սկիւտարի ոստիկանք, իմանալով որ Տուտուրլու գիւղացի Հիւսէյին աղայի հովիւն, Միշօ անուն պուլկար մը, սպանուած է, քննութեան ձեռնարկած են։

—Պոլսոյ Սալքըմ Սէպիւտ թաղը բնակող ճէմալ պէյ անուն մարդ մը մարգասիրարար իւր տունն ընդունած էր Ֆէրհատ անուն քոսոտ արար մը, նորա գըլխուն քոսը դարմանելու համար։ Ֆէրհատ՝ ճէմալ պէյի այս մարդասիրական գործին համար իւր երախտագիտութիւնն յայտներ է այսպէս։ անցեալ օր արարը տնեցւոց բացակայութենէն օգուտ քաղելով, ճէմալ պէյի տասը տարեկան աղջկան պատիւը բռնաբարեր ու փախեր է։ Ոստիկանք յաջողած են ձերբակալել այդ արարը։

—Երէկ ի Բերա Կալաթա Սէրայի առջեւէն սրընթաց արշաւող վագոնէ կառք մը թրամվէյի կառքի մը զարնուեցաւ։ Վագոնէ կառքին մէջ մարդ չըլլալով, մարդու կորուստ չպատահեցաւ։ Միայն կառքին անիւները ջախջախուեցան։

—Բերայի Քանչէլէր փողոցին մարգասան Ալէքս տակաւին ձերբակալուած չէ։ Զմիւռնիոյ մէջ ձերբակալեալ մարդուն լուսանկարն հոս զրկուած և յետ քննութեան հաստատուած է թէ Ալէքսն չէ։

—Ադրիանուպոլսոյ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Սիլիվրիի Զիլթիկ ագարակին տնօրէն Ահմէտ էֆէնտին լեռը տանող աւազակները ձերբակալելու համար, տեղւոյն կուսակալը բազմաթիւ զինուորներ ու ոստիկան-զինուորներ զրկած է այդ կողմերն, աւազակաց գտնուած տեղը պաշարելով, զանոնք ձերբակալելու համար։ Սիլիվրիի մօտ գտնուած գաւառակներու կողմն ևս զինուորք և ոստիկան-զինուորք զրկուած են և գիշեր ցերեկ խուզարկութիւններ կը կատարուին այդ աւազակները ձերբակալելու համար։

Միւս կողմէ Քիւչիւք Զէքմէճէի գայմագամն հեռագրաւ հետեւեալ դէպքն հաղորդած է Քաղաքապետութեան. ամսոյս 9ի երեքշաբթի օրն հովիւ մը Զամուրլու Խանի կողմն արջառներ արածած պահուն, հեղինական հագուստ կրող զինեալ ինն մարդեր Գըզլը Գաբը Եագուպլը գիւղին կողմէ գալով հովիւին մօտեցած և նորա հացն առնելով, դէպ ի ճէպէճի գիւղին կողմը գացեր են։ Գայմագամը յարած է թէ հարկ եղած թուով զինուորներ զըրկած է այդ մարդերն հալածելու համար։

Քաղաքապետութիւնն ի պատասխանի հեռագրած է ամէն միջոց ձեռք առնուլ այդ աւազակներու ձերբակալման համար։

—Երէկ Պոլսոյ թաղերէ միոյն մէջ բը՞նակող թուրք կին մը անձնասպանութիւն փորձեց։ Կինն իւր զաւակաց բարկանալով, յուսահատութեամբ անձնասպանութիւն կը փորձէ իւր արգուզարդին յատուկ հեղուկը խմելով։ Ամուսինն իմանալով անմիջապէս բժիշկ մը կը կոչէ և կը յաջողի ազատել իւր կինն անխուսափելի մահէ մը։

—

ՏԷՐՍԻՄԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բան տեղեկութեանց Սապահի, Տէրսիմի աշխարհներու պետերէն Շամ Ուշաղը ցեղին պէտ Սիւլէյման աղա, որ երկար տարիներէ ի վեր անհնազանդ կը գտնուէր, իւր հինգ եղբարց և նոյն ցեղի ուրիշ պետերուն հետ տեղական կառավարութեան դիմելով, հնազանդութիւն յայտնած է։ Սիւլէյման աղա այս միջոցին դիմելու ստիպուեր է, չկրնալով դիմանալ տեղական կառավարութեան կողմէ եղած հալածանքներուն։ Այս պատճառաւ ի Տէրսիմ հանրային ապահովութիւնը աւելի եւս գոհացուցիչ պիտի ըլլայ։

—

Կայսերական թիկնապահ Ֆէրիդ Վուտս փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր Լոնտոն կը գտնուէր, երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց։

—Զեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է առ այժմ չգործադրել մուրացիկները մայրաքաղաքէս հեռացնելու որոշումն և, մինչեւ անկեանցի հաստատումը, անոնց ապրուստը հոգալ։

—Քաղաքապետութիւնն որոշած է որ սիմիթի փուռերու մէջ պատրաստուած հացերուն վրայ յատուկ նշան մը դրուի։

—Իրաւագիտական վարժարանի քննութիւնք պիտի սկսին Գուրպան Պայրամէն յետոյ։

—Քաղաքապետութիւնը հրահանգուղղած է մայրաքաղաքիս թաղապետութեանց որպէսզի ներկայ տաք եղանակին մէջ ամէն ժամանակէ աւելի ուշադրութիւն ըլլայ փողոցներու մաքրութեան և խիստ հսկողութիւնք կատարուին որպէսզի պարապ գեհիններու մէջ անասնոց դիակներ և գարշահոտ աղտեղութիւնք չգտնուին։ Քաղաքապետութիւնը ծանուցած է միանգամայն պատրաստուած ճանչնալ զանոնք, որք հանրային առողջապահութեան վնասելու պատճառ կ'ըլլան։

—Դատատաղի իշխանապետութեան Կ. Պոլսոյ նոր գործակատար Պ. Պաքիչ մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՀԵՌԱԴՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՆԳԼ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Յուլիս.—Երեսփ. Ժողովոյ մէջ, Սըր Ճէյմս Ֆէրկիւսըն, հարցման մը ի պատասխանի, յայտարարեց թէ կառավարութիւնն առեւտրական կարեւորագոյն ընկերութեանց և յԱֆրիկէ գործող միսիոնարական ընկերութեանց կարծիքն հարցուցած է անգլիւգերմանական պայմանագրոյն վրայ, և ընդհանրապէս նըպաստաւոր պատասխաններ ընդունած է անոնցմէ։—Լորտերու ժողովն Ա. ընթերցմամբ ընդունեց Էէլիկոլանտի Գերմանիոյ թողման օրինագիծն։

(Անգլիական Խորհրդարանին մէջ, օրինագծերու կամ օրինական առաջարկներու վճռական ընթերցումն երկրորդն է։ Առաջին ընթերցումը ձեւակերպութիւն մ'է լոկ։ Ծ. Խ.)

ԼՈՆՏՈՆ, 5.— Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ ի Հարաւային Ափրիկէ Պէչուանաներու երկրին անգլ. կառավարչին արտօնութիւն տրուած է յանուն Վեհ. Թագուհւոյն իշխանութիւն ի գործ դնելու նոյն երկրին հիւսիսակողմը գտնուած երկրաց մէջ եւս, Թրանսվալի և Մաթապէլէի արեւմտեան կողմը, գերմանական թեւարկութեան ներքեւ դրուած երկրաց արեւելեան կողմն, և Զամպէզ գետին հարաւակողմը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 5.— Թռ կը ծանուցանէ թէ Անգլիա սկզբ

պէս փախստական է, հնդամեայ բանտարկութեան դատապարտուած է։ Դատաստանն ո՛և է մասնաւոր հանգամանք մը չէ ներկայած։)

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆՔ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ՄԱՏՐԻՏ, 6 Յունիս։— Նոր նախարարութիւնը կազմուեցաւ ընդ նախագահութեամբ պահպանողական կուսակցապետին Պ. Քանովաս տէլ Քաստիլոյի։ Արտաքին գործոց նախարարն է Թէթուանի դուքսը։ Ներքին գործոց՝ Պ. Սիլվէլա։ Եւ լեւտմից՝ Պ. Քասկայոն։ պատերազմական՝ Զօր։ Ագքարակա Փալմէրօ, եւն։

Արտաքին քաղաքականութիւնը փոփոխում չպիտի կրէ։ Սպանիա բարեկամական յարաբերութիւններ պիտի պահպանէ ամեն Տէրութեանց հետ, առանց մասնաւոր կերպիւ մը կապուելու ո՛և է Տէրութեան հետ։

(Արեւելեան Հեռագրական Գործակալութիւնն եւս, որ Սպանիոյ նախարարական փոփոխման վրայ նոյն լուրը կուտայ մեզ, բոլոր այս պահպանողական նախարարները կը դնէ ընդ նախագահութեամբ ... նախորդ ազատական նախարարապետ Պ. Սակասթայի, որ ո՛չ միայն իրողութեան այլ և խելքի դէմ բան է։ Այսչափ անճշդութիւն աններելի է Հեռագրական Ընկերութեան մը, մանաւանդ որ Արեւելեան Հեռագրական Գործակալութեան հեռագիրք այնչափ շատ չեն որ այսպիսի սխալներ աչքէ վրիպին։ Ծ. Խ.)

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔՐԻՍՏԻԱՆԻԱ, 6։— Վիլհէլմ Կայսր Պէրլին ուղեւորեցաւ ի Նորվեկիա։

ՊԵՐԼԻՆ, 6։— Գերման կառավարութիւնն ինչ ինչ պայմաններով թոյլատրեց խոզերու ներմուծման Դանիայէն։

—Աւստրիացի և մաքառ հրացանաձիգներն որք Պերլին ժամանեցին, դէպ ի քաղաքային պատան գացած ժամանակ անհուն բազմութեան մը եռանդալից աղաղակներով ողջունեցան սիրալիր կերպիւ։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 6։— Հիւպատոս Մարինքովիչ այսօր թաղուեցաւ ի Փրիշթինա, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։ Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեայ մը դամբանականն արտասանելով, ցաւ յայտնեց հիւպատոսին մահուան համար, և յանձնարարեց բարեկամական յարաբերութեանց մշակումը Թուրքիոյ հետ։

(Սխալ մը կը տեսնենք Կ. Պոլսոյ Գործակալութեան այս հեռագրին մէջ։ Թաղումն ի Պելկրատ տեղի ունեցած է, եւ ա՛յս կերպիւ կարելի եղած է որ Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեայ մը անոր վրայ դամբանական խօսի։ Հեռագրին «կմախքը» զոր ստացած էր Տքթ. Կրոսէր՝ ըստ կ'ուզէր անուշտ «Փրիշթինայի հիւպատոս Մարինքովիչի թաղումն այսօր տեղի ունեցաւ» (ի Պելկրատ, ուստից կը քաշուի հեռագիրը։ Տե՛ս այս աւուր Ա. երեսին մէջ եւ. Ծ. Խ.)

ՍՈՖԻԱ, 6։ —Կառավարական Սվէդոպա երկար յօդուած մը կը հրատարակէ, հերքելով Տէյլի Նիւ-ի խօսքը թէ Պուլկարիա, առաջնորդութեամբ Պ. Սթամպուլովի, պէտք կը զգայ Ռուսիոյ հետ համաձայնելու։ Բաղ գիտնալով ռուս կառավարութեան դիտումները, պուլկար ժողովուրդն և կառավարութիւնն այնպիսի փափաք մը չունին բնաւ։ Պուլկարք չեն ուզեր իրենց վեհապետէն բաժնուիլ՝ ո՛և իցէ մէկու մը հաճոյ լինելու համար։ Սվէդոպա կը խնդրէ Տէրութիւններէն բարեկամաբար միջնորդել Կայս. կառավարութեան մօտ։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԽՈԶԵՐԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 6։ — Կառավարական Ցրէֆ-պենպլատ կը յայտարարէ թէ սերպիական խոզերուն դէմ ի գործ դրուած միջոցք քաղաքական չեն այլ անասնապահական, ըստ որում Սերպիոյ մէջ ուրեք ուրեք անասնոց հիւանդութիւն կը տիրէ և խոզերը վարակեալ են։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 23 Յունիս

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոյ. (Մէջտ. Ը. Ցէրի		19	36
Գլխաւոր գոյնէրէն վերջը	»	19	36
Բերայի մէջ	»	—	—
Առաւօտեան բացուելուս	»	20	2
Այս օրին	»	20	6 1/2

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԹԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		—	—
Այս առաւօտ		59	38
Այս օր		59	36

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՔԷԹԼՈՅ

Փոխառութիւն	Ա. Սերի	40	3/4
»	Բ. »	24	1/4
»	Ը. »	20	8

ԲԱԺՆԵՑՈՒՄՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լիր.	4 36	Գ. կ
Գրէսի ժէնէրալ	Օսմ. »	9 28	» 4
Զանք տը Գոնս	» »	7 12	» »
Սօս. Շանթ էվլէոզ	» »	1 26	» »
Թրամուէյ	» »	502	1/2
Բուժէլի երկաթուղի	Ֆր.	77	1/4
Բոսֆորուզի Լայտէօմի	Գ. կ.	138	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
20 ֆրանքոց	»	87 32
Անգլիական ոսկի	»	110 22
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	108
Իմպերիալ	»	90 20
Ֆրիմէյ	»	51 20
Բուպլի թղթադրամ	»	7 89
» արծաթ	»	80
Մէտ. արծաթ (մարք)	»	168 3
Վիէննայ	»	103 20
Հնգեանց	»	103 15
Մէթալիք	»	100 20
Թասֆիկէ	»	13 20

ՊՈՆՏՈՍԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Բ.

ԱՍԻԱԿԱՆ ԾՈՎԵՂԵՐԸ

12 Յունիս, Երեքշաբթի

Ի զուր կը ջանամ գրիչս չնկարագրելու համար ուղեւորութիւն մը որ ո՛չ մէկուն համար նորութիւն մը կրնայ համարուիլ։ Սեւ ծովու եղերաց հայաբնակ երեք քաղաքներ՝ Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն՝ կ'արժեն միշտ յիշատակութիւն մը, գէթ հակիրճ կերպով—թէպէտ նաւուն մէջէն միայն դիտած ըլլանք անոնցմէ երկուքը եւ մին՝ հաղիւ երկու ժամ այցելած—։ Կարելի՞ է չ'ողջունել այդ տեղերու ազգակիցները, և չ'յիշատակել այս ողջոյններ որք անքա՛ն սիրելի էին մեզ։

Առաջին ծովեղրն ուր կանգ առաւ Մ"նը՝ Պոլսէն մեկնելէն յետոյ, Սամսոն եղաւ։ Երեկ առաւօտ, հաղիւ արշալոյսի առաջին նշոյլները ծագած, դալարագեղ բլրոց ստորոտը տարածուած տեսանք զայն իր զարթմանը մէջ։ Մէկ կողմէն ծառազարդ ծովեղր մը որ շատ կը նմանի Քիրէճ-Պուրնուին և փարոսի մը կը յանդի։ միւս կողմէն բարձր դարիվերներ, որոնց վրայ քանի մը գիւղեր կան սփռուած, իրենց մէջ կը պարփակեն քաղաքը, մեծաւ մասամբ սպիտակ ու դեղին բնակարաններու շարք մը, բաւական վայելչաձև, մինարէներով խառն, քանի մը հանրային շէնքեր, Յունաց մեծ զանգակատունը, Հայոց անշուք եկեղեցին, եւ տեղ տեղ պարտէզներ ու ծառաստաններ։ Լայն ծովախորշ մը կը պարզուի քաղաքին առջեւ, հանդարտ ու խաղաղիկ։ Երկու ժամու չափ դիտեցինք տեսարանը՝ նաւուն բարձունքէն։ Վերջին վայրկենին խումբ մը երիտասարդներ փութացին շոգենաւ գալ ու Նար-Պէյ Սրբազանի օրհնութիւնն առնուլ։ ցաւ յայտնեցին որ Պոլսէն իմաց տրուած չէր իրենց, ապա թէ ոչ աղ գայնոց մեծագոյն մասը պիտի գար։ եկեղեցականի կարօտ կը քաշէն եւ ամենուն համար ալ մեծ մխիթարութիւն մը պիտի ըլլար Կրօն։ Ժողովրդի Գեր։ Ատենապետին տեսակցութիւնը։ վայելել դէթ մի քանի ժամ, իրենց ազգային գործոց վիճակը պարզել, իրենց սրտերը բանալ։ Այս պատճառաւ տխրութեամբ մեկնեցան։

Նոյն գանգատը ունեցան նաեւ Կիրասոնի Հայերը։ Բարեբաղդաբար լրագրական պայուսակը չուտով ցրուելով հոն, Մ"նի ժամանումն կէս ժամ յետոյ իմացուած էր հոսոտութիւնս. և քառասունի չափ ազգայինք՝ իրենց երկու քահանայից առաջնորդութեամբ փութացին ի շոգենաւ։

Երեկոյեան դէմ հասած էինք ի Կիրասոն։ մեզ աւելի գեղեցիկ երեւցաւ այն քան Սամսոն, գէթ աւելի բանաստեղծական երեւոյթ մը կ'ընծայէր,— միշտ ծովէն դիտուելով, վասնզի բոլոր այդ քաղաքաց մէջ, ցամաքի վրայ պտրանք կը կրէ ուղեւորը։ ժամու մը չափ քերելով անտառաղարդ ծովափ մը, ուր տեղ տեղ բնակութիւններ կան ցիրուցան, շոգենաւը կանգ առաւ քաղաքին հանդէպ, որուն մէկ մասը լերան մը կողին վրայ կառուցուած է։ անհարթ, անհաւասար չէնքեր, վարը՝ ժայռերու վրայ, փրփուրներէն մաղուած հիւղակներ՝ ժայռերու վրայ կանգուն, վերը դեղեցկաշէն տուներ՝ պարտէզներով շրջապատեալ։ գագաթը՝ հին բերդի մը աւերակները, ու լերան մէկ ճեղքուածքին մէջ փորուած Ս. Սարգսայ մատուռն ուր արեւուն լոյսը չի թափանցեր։ հանդիպակաց կողմը ուրիշ բլուր մը ուր սակաւաթիւ են բնակութիւնք, ասա անդ սփռուած, մեծաւ մասամբ Հայոց տուներ, եկեղեցին, դպրոցը։ այդ երկու լերանց կողերու մէջտեղ հովիտ մը ուսկից ներս կը տարածուի քաղաքը բաւական հեռաւորութեամբ։

Կիրասոնի Հայերը երկու ժամու չափ մնացին շոգենաւին մէջ ու խօսեցան իրենց վիճակին, իրենց ազգային գործոց վրայ։ Խորէն Սրբազան յորդոր կարդաց անոնց՝ միաբան աշխատիլ եկեղեցւոյ ու դպրոցի բարեկարգութեան, հոգ տանիլ իրենց կրթական վիճակի զարգացման, և խընդակցութիւն յայտնեց որ առեւտրական գործերով զբաղած՝ գործնական մարդիկ են ամենքն ալ, լաւ սերունդներ հասցնել կ'աշխատին ու հայ բընակչաց թիւը վերջին տարիներու մէջ հեռդհեռէ բազմացած է։ Ցրապիզոնի առաջնորդական ընտրութեան երդին կ'սպասեն անձկանօք,— վասն զի այդ առաջնորդութեան շրջանակին մէջ կը գտնուին,— և Առաջնորդի ու Պատրիարքարանի օժանդակութեան վրայ յուսալից են։ Երկու քահանայ ունին, մին Տ. Յովհաննէս Մանուէլեան, 75 ամեայ աւագերէց մը, Մատթէոս Կաթողիկոսին ձեռնադրուած, որ աշխատիւ կը գործէ ու կ'աշխատի իր ծեր տարիքին մէջ։ միւսը երիտասարդ, Տ. Ներսէս։

Առջի կիրակին քաղաքին եկեղեցւոյն մէջ ինքնաբերաբար պաշտօն կատարեր են Սանասարեանցի հոգւոյն և փափագեցան նաւուն մէջ ալ հոգեհանգստեան աղօթք կարդալ։ Խորէն Սրբազան հրաւիրեց զանոնք այն բարձրաւանդակին շուրջը որուն ներքեւ կը գտնուէր հանգուցեալին դագաղը։ Դիմաքաց ու ջերմեռանդ «Հոգւոյ»ի «Հայր մեր» արտասանեցին, և յետ աղօթից, հրաժեշտ տունլով մեկնեցան նաւէն որ խարիսխ կը վերցուներ արդէն։ Ու երբ, խումբ խումբ, նաւակներու մէջ նստած, կը հեռանային դէպ ի քաղաք, որ կէս-մութի մէջ աքօղուելի կ'սկսէր, ծերունի քահանային մեռելական աղօթքները դեռ կը հնչէին մեր ականջներուն ու տխուր զգացումներով կը համակէին զմեզ, մինչ գիշերը վրայ կը հասնէր տակաւ։ շատ չանցած, քաղաքն անթերեւոյթ եղաւ մեր տեսութենէն ու մենք մեզի մնացինք սակաւաթիւ ուղեւորքս՝ ծովուն ամայութեան և մեր խոհերուն մէջ տարուբերեալ։

Խաղաղիկ գիշեր մը անցուցինք յետոյ, այս առաւօտ հասանք ի Տրապիզոն ուր կիրասոնէն հեռագրաւ խմաց տրուած էր Մ"նի ժամանումն։ ուստի եւ քահանայից դասը, ազգ. պաշտօնական անձինք և բազմութիւն երիտասարդաց եկան ի շոգենաւ և հրաւիրեցին զԽորէն Սրբազան ի ցամաք։ Սուղ էր ժամանակնիս, ուստի և կարճատեւ եղան մեր այցելութիւնք։ առաջնորդարանի մէջ կէս ժամու հանգիստ յետոյ, գնացինք Ազգ. վարժարանը, որ անոր պարտիզին մէջ կառուցուած մեծակալ շէնք մ'է։ 300 աշակերտք ու 250 աշակերտուհիք կը դասատիրաբակուին հոն՝ ուսուցչական մարմնոյ մը ձեռամբ որ կը բաղկանայ 16 դասատուներէ, 2ը այցելու և 14 ը մնայուն։ վարժարանին տնօրէնն է մեզ ծանօթ մանկավարժ Պ. Քալանթարեանց որ հաստատած է նաեւ մանկապարտէզ մը՝ 95 երկսեռ մանկուտոյ համար։ ասանք ունին իրենց յատուկ վարժուհին՝ Օր. Վերոնիդա։ իսկ Տիկին Քալանթարեանց—նախկին աշակերտուհի Մեզզուրեան վարժարանի,— զանազան դասերէ զատ կ'աւանդէ նաեւ կարի ու ձեռագիտութեան դասեր։ Ցառաջադէմ աշակերտուհեաց մին ձեռագիտութեան փորձեր կատարեց որք գոհութիւն պատճառեցին։ Որքա՛ն փափաքելի էր որ Բերայի արուեստագիտական Ուսումնարանն հետեւողներ ունենար հայաբնակ ուրիշ կեդրոններու մէջ ալ, ու նորահաս աղջկանց տրուած կրթութեան մէջ մեծագոյն բաժինը գրաւէին մկրատն ու ասեղը, որպէս ի Տրապիզոն։

Վարժարանէն ելլելով՝ հրաւիրուեցանք մեր հոգեւոր հայրերուն մոտ։ [illegible] իրենք կը կոչեն, «Էֆենդը»։ Այս հաստատութիւն եւս պատիւ կը բերէ Տրապիզոնի ազգայնոց, և մասնաւորապէս երիտասարդութեան։ Առաջնորդարանը ու վարժարանը կը գտնուին վայելուչ փողոցի մէջ որուն հանդիպակաց կողմը կոկ և ճաշակաւոր շէնքերու շարք մը կայ, ամենքն ալ քարուկիր ու երկայարկ, որք ազգային կալուածները կը կազմեն ու կանոնաւոր հասոյթ կ'ապահովին։ այդ շէնքերու մէկ մասին վրայ կը գտնուի «Էֆենդը որ կը բաղկանայ երկար սրահէ մը, յարակից քանի մը խուցերէ։ գլխաւորաբար ընթերցանութեան կեդրոն մըն է այն, և զայն կազմող ընկերութեան անդամք կը գտնեն Կ. Պոլսոյ և Տըրիզիոնի հայերէն օրաթերթերն ու հանդէսներն, ինչպէս նաեւ օտար լրագրեր։ ունին նաեւ փոքրիկ դրատուն մը և թանգարան մը զոր ճոխացնել կ'աշխատին։ երբեմն թատերականներ, կայացում ու նուագահանդէս ալ կը տրուին հոն, բարեգործական նպատակներով։

Ընթերցարանի սրահին մէջ խօսակցութիւնք տեղի ունեցան վիճակին ազգային գործոց վրայ։ բարեմիտ Տրապիզոնցիք յուսախաբութիւն մը կրած են առաջնորդական վերջին ընտրութեամբ։ այնպէս կը հաւատան եղեր,— և ոմանք մինչեւ իսկ յառաջ կ'երթան ըսելու որ ապահովութիւն տրուեր է,—թէ իրենց ընտրելին պիտի յօժարի ընդունիլ առաջնորդական պաշտօնը։ Եւ ահա պատրանաց ու շուարման մէջ են։ բայց տակաւին Պատրիարքարանէն «պաշտօնական պատասխան» ստացած չ'ըլլալով, կը յուսան։ Ո՛վ «պաշտօնական պատասխան», թէ գիտնայի՛ր թէ յապաղելովդ ի՞նչպիսի անձկութեանց կը մատնես ամբողջ ժողովուրդ մը...։

Մեկնման ժամերնիս կը մօտենար, ուստի ելանք ընթերցարանէն։ Պարագայ մը կար որ բաւական ուշադրաւ էր։ եկեղեցականներէն ու աշխարհականներէն ո՛չ ոք եկեղեցւոյ խօսք կ'ընէր։ առաջնորդարան, դպրոց ու ընթերցարան, այս երեք այցելութիւններու մէջ կարծես մոռցունել տալ կ'ուզէին աղօթելու պարտականութիւնը։ սակայն հայ արքեպիսկոպոսի մը անկարելի էր քաղաք մը այցելել առանց եկեղեցի երթալու։ ուստի դացինք։ Քահանայք դլխիկոր երեւոյթի մը առած էին երբ ներս մտանք պարտէզն ու աշխարհականք չփոթած կ'երեւէին։ դատանիքը պարզուեցաւ։ Փոքրիկ ցած դուռնէ մը մտանք մթին ու խարխուլ մատուռ մը փայտաչէն, անշուք եւ անզարդ, հաղիւ հարիւր յիսուն հոգի պարունակելու կարող, կիսափուլ վերնատունով մը ու սեւցած պատերով։ Ցրապիզոնի առաջնորդանիստ եկեղեցին էր։ Դաղափար մը տալու համար բաւական ըլլայ ըսել թէ Սթէֆնիայի եկեղեցին անոր բաղդատմամբ աւելի մեծ ու փառաւոր կը համարուի։ Կը'ծասէր ու ընթերցասէր Ցրապիզոնցիք եթէ արդարանալի կէս մը ունին՝ այն ալ սա է թէ կը խոստովանին որ իրենց վիճակին համար պատուաբեր չէ այդ աղօթավայրը ու տրամադրութիւն ցոյց կուտան զայն ի հիմանց նորոգելու։

Յետ աղօթից, Խորէն Սրբազան ժողովրդեան դառնալով ազգու յորդորական մը խօսեցաւ եւ պարտք դրաւ քահանայից դասուն վրայ որ իրենց հօտին օժանդակութեամբ ու աջակցութեամբ անսպաղ ձեռնարկեն նոր եկեղեցւոյ մը կառուցման։

Ի դարձին, բազմութիւնն աւելի ստուարացած եկաւ ի շոգենաւ, ուր հոգեհանգստեան պատկառելի պաշտօն մը կատարուեցաւ Սանասարեանցի դագաղին վրայ։ Խորէն Սրբազան շուրջառ ու դաւազան առաւ, քահանայք եւս զգեստաւորեցան։ ու մեմբ առին եւ մեռելական արարողութիւնք կատարուեցան ու աւետարան կարդացուեցաւ։ Ո՛չ միայն քաղաքին Հայերն, այլեւ շոգենաւուն մէջ գտնուող օտարազգիք պատկառանօք ներկայ գըտնուեցան այս պաշտաման որ խոր արպաւորութիւն թողուց ամենուն վրայ։

Կէս ժամ յետոյ, հրաժեշտի ողջոյններ կը փոխանակէինք մեր Ցրապիզոնցի ազգայնոց հետ եւ Մ"նը ճանբայ կ'ելլէր դէպ ի Պաթում, ուր կը հասնինք այս իրիկուն։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ Ի ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Ամէնքս ալ գիտենք թէ Անգլիացիք ի Հնդկաստան անհուն կայսրութիւն մ'ունին որուն տարածութիւնը 3,850,000 քառակուսի հազարամէթր է։ Վիքթորիա թագուհին 204 միլիոն հպատակ ունի հոն, և անուղղակի կերպիւ ալ այսինքն բայեաներու կամ հնդիկ իշխանաց ձեռամբ 54 միլիոն պաշտպանեալներ ունի։

Այդ ընդարձակ կայսրութեան մէջ իրենց իշխանութիւնն է գործ դնելու համար Անգլիացիք 72000 հոգիէ բաղկացեալ անգլիական բանակ մ'եւ անգլիացի սպայից հրամանին ներքեւ 190000 բնիկներէ բաղկացեալ զինուորական ոստիկանութիւն մ'ունին։ Ինչպէս յայտնի է, Հնդկաստան [illegible] որք ինչ ինչ զանազանութեամբք չեն կարող իրարու հետ մտանալ մինչեւ իսկ օտար եւ զօրաւոր ձեռքի մը ծանր ճնշման ներքեւ ինչպէս Անգլիոյ լուծը։ Այսպէս Հնդկաստանի ընկերային եւ քաղաքային վիճակը ամենեւին չը վախցներ զԱնգլիա։ Հնդկաստանի մասին Բրիտանացւոց ունեցած վախն աւելի Ռուսաց կողմէն է, նա մանաւանդ այս միջոցիս յորում ռուսական երկաթուղին Սիբիրայնոյն կը հասնի այսինքն Աֆղանստանի մուտքը, եւ թերեւս դէպ ի Հնդկաստան նոր քայլ մըն ալ պիտի առնու մօտերս այդ երկաթուղին։ Անգլիացիք թէ բնիկներուն ապստամբութեան և թէ Ռուսաց յարձակման կրկին պարագայից մէջ իրենց ի Հնդկաստան չինել տուած երկաթուղիներով դիմադրել կը մտածեն։

Հնդկաստանի անգլիական երկաթուղեաց քարտէսը գործնական սքանչելի մտքի մ'արդիւնք է, և քաղաքական ու զինուորական հասուն խորհրդածութեամբք պատրաստուած է։ Ամբողջ ուղին 13390 անգլիական փարսախ երկայնութիւն ունի։ մէկ փարսախը 1600 մէթր ըլլալով ըսել է Հնդկաստանի անգլիական երկաթուղիք 21549 հզրմէթր։ երկայնութիւն ունին։ եւ այդ երկաթուղիք 4 երկիլիոն ֆրանքով չինուած են, այսինքն 175,438,600 օսմ. ոսկի վատնուած է։ Հնդկաստանի մէջ երկաթուղիներ չինելու համար առաջին անգամ ըլլալով 1845 ին կառավարութեան երաշխաւորութեամբ երկու մեծ ընկերութիւնք կազմուեցան։ Կառավարութիւնը հողը ձրի կուտար, եւ բաժնետերց նըուազագոյն չահու մը սակաղնիս կ'երաշխաւորէր։ Սակայն երթեւեկութեան առաջին գիծը միայն 1853 ին բացուեցաւ, այսինքն ընկերութեան կազմուելէն ութ տարի վերջ։ այդ գիծը Պոմպէյ կղզեակը Սալսէթի եւ եղերքին հետ կը կապէր։ Վերոյիշեալ կարգադրութեան համաձայն չինուեցաւ նաեւ 1513 հազարամէթր երկայնութեամբ Արեւելեան Հնդկաստանի երկաթուղին, թերակղզւոյ մեծ Հնդկական, Սէյնա, Բէնճալ եւ Տէլհի, հարաւային Հնդկական ամբողջ գծերը։

1860ին կառավարութիւնը որոշեց այլ եւս ընկերութեանց չը յանձնել այդ մեծ գործը, և ինքն իսկ չինել սկսաւ Հնդկաստանի երկաթուղիները։ Հիւսիսային Պէնկալայի գիծը, 499 հազարամէթր երկայնութեամբ Ինդոսի հովտին երկաթուղին և Ռանքունթանայի գիծը բացուեցան։ Այն ատեն փոքր հնդիկ իշխանք այս գործը չահաւոր տեսնելով իրենց ծախիւք իրենց երկիրներուն մէջ երկաթուղիներ չինելու արտօնութիւն խնդրեցին։ Անգլիացիք այդ իշխաններուն միայն նեղ երկաթուղիներ չինելու հրաման տուին, որովհետեւ այդ գծերը բոլորովին իրենցը չպիտի ըլլար։

Պոմպէյ, Կալկաթա, Մատրաս անգլիական Հնդկաստանի առաջնակարգ երեք քաղաքներն են, նախ և առաջ ասոնք իրարու կապուեցան վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց ձեռամբ։

Պոմպայէն Կալկաթա գացող գիծը, ամենէն լաւ ափիոն արտադրող Մալվա հովտէն, Խոսվայէն, Գանգէսի եղերաց վրայ գտնուող Ալլահապատ քաղաքէն, Պէնարէսէն, Բոմենայէն կ'անցնի և վերոյիշեալ Կալկաթա քաղաքը կը յանգի։ Բաւական ատեն կայ որ Պոմպէյէն Կալկաթա ուղղակի գիծ մը սկսած է չինուիլ։ այդ գիծը կեդրոնական նահանգաց մայրաքաղաքին Նակրուրէ քիչ մ'ուղիին ի Թայեարուր յանգած է մինչ ցայժմ։

Ուրիշ գիծ մ'ալ Պոմպէյէն կը մեկնի Գորոմանտէլի եղերքին վրայ գտնուող Մատրաս քաղքին համար, և կ'անցնի Մահրաթներու մայրաքաղքէն՝ Բունա և և Նիզամ թագաւորութենէն։ Հարաւային Հնդկաստանի երկաթուղեաց գլխաւոր գիծը Պոմպէյէն կը մեկնի և Սէյլան կղզւոյն դէմը Մանաարի ծոցին մէջ Թիւթիգորէն գիւղաքաղաքը կը հասնի։ Այս գիծը ճիւղ մ'ունի որ Գաղիական գաղթականութեանց մայրաքաղաքը՝ Բոնտիշէրի կ'երթայ։

Մարապար (արեւմտեան) և Գորոմանտէլ (արեւելեան) եղերքները իրարու կապուած են հնոյն Գալիքութի մօտ եղող Պէյքոր քաղաքէն մեկնող երկաթուղով։ Գալիքութէն կ'ելնէ այն որդէ կտաւները որք իւր անուամբը «կալիկատ» կը կոչուին։ բորթուկալցիք այս կտաւերն առաջին անգամ 1498ին Վասկո տը Կամայի Հնդկաստան գացած ժամանակ բերին յեւրոպա։ Բորթուկէզներուն կարեւորագոյն գաղթականութիւնը՝ Կոա՝ եւս Հնդկաստանի կեդրոնական գծին հետ նոր ուղիով մը կապուած է, թէպէտ եւ Պոմպէյէն ուղղակի գիծ մը կայծ լերանց շրջանին հետեւելով Մալապար եղերքն ի վայր կ'իջնէ։ Այս Մալապար եղերքն էր ուր անգլիական ձեռնկալութենէն առաջ այրի կիները կ'այրէին։

Անգլիացիք մեծ փոյթ կը տանին ժամ առաջ երկարելու Կալկաթայի գլխաւոր գիծը մինչեւ Աֆղանիստան որով միայն պիտի կրնան Ռուսաց յառաջխաղացման դէմ դնել եթէ երբեք պատահի այնպիսի բան մը։ այս գիծը իւր ուղեցոյցին մէջ կը պարունակէ Ինդոսի անցքը, Բէնճալի երկիրը, Մեծ Մոնիոյաց նախկին մայրաքաղաքը՝ Տէլհի, Պէնկալա նահանգին մայրաքաղաքը՝ Ակրա և հիւսային արեւմտեան նահանգները։ Երկրորդական գիծ մ'ալ, դարձեալ Կալկաթայէն մեկնելով հին Ուտ թագաւորութենէն կ'անցնի, և գլխաւոր գիծը կտրելով Գանգէսի վերին հովիտը Մուրատապատ կը հասնի։

Ինդոսի երկաթուղին ալ Քիւրրաչէյէն կը մեկնի, ուղղակի դէպ ի Բէնճալ կ'ելնէ, Մուլթանէն կ'անցնի և ի Լահոր կը յանգի։ Լահոր Սէյխերու թագաւորին Ռանճիթ-Սինգսայի մայրաքաղաքն էր։ Սէյխերն 1840ին Անգլիացւոց հպատակեցան։ Այս գիծը կարեւորագոյն ճիւղ մը ունի որ Շիւլթարբուրէ, Նագուպատատ և Հարնայէ անցնելով Աֆղանստանի Քանկաթայէն ուրիշ գիծ մ'ալ Հիմալայա գօտւոյն ստորոտը ի Տարճիլին, ուր կը փոխադրուին ամառը Կալկաթայի վարչութիւնք։ Այս գօտւոյն երկայնութիւնը 2250 հազարամէթր է, և ամենաբարձր գագաթը՝ Կաւրիզանքար՝ 8839 հազարամէթր բարձր է։ թէպէտ և Ասամ նահանգը շատ հարուստ է, նա մանաւանդ իւր թէյի արտադրութեամբը, սակայն երկաթուղին Պրահմաբութրի եղերաց վրայ Կովալբարայէ քիչ հեռու կանգ կ'առնու։ Նոյնպէս և Անգլիական Պիրմանիոյ մէջ Ռանկունէնէ մեկնող գիծը դեռ Իրաուատի գետին վրայ գտնուող Բրամ քաղաքէն անդին չէ անցած։

Հնդկաստանի վաճառականութիւնը կարծուածին չափ ընդարձակ չէ։ Երբ կարդանք Հնդկաստանի վրայ ճառող վիպասանութիւնները, կը զմայլինք այդ երկրին հարստութեանը վրայ և անհաւատալի կը դտնենք նապաստներու այդ ոսմանց նախանձելի դիրքը։ սակայն դոքա կոյր հպատակութեան մ'արդիւնքներն են։ Իրաւ է որ Հնդկաստանի բնակիչը շատ ստուար է, սակայն այդ բազմութիւնը կազմող հնդիկը այնչափ աշխատասէր չէ։ Ամ մը բրնձ իրեն կը բաւէ եւ անկէ անդին չ'անցնիր։ Այսպէս՝ միայն իրեն պէտք եղած դումարը ձեռք ձգելու կ'աշխատի և ուրիշ ոչինչ։ Գոնէ կլիման յարմարէր եւրոպացւոյն որ ընդարձակ գործարաններ պիտի գտնէր անդ վարուցանի համար, սակայն դժբաղդաբար Հնդկաստանի կլիման եւրոպացւոյն վնասակար և Հնդկին յարմար է, թէպէտ նորա գործունէութեան բոլոր փափաքը կը ջլատէ։ Տնտեսական անուրանալի օրէնք մ'ալ կայ որ կ'ըսէ թէ «միայն հանքային երկիրքը հարուստ կ'ըլլան»։ յիրաւի ալ այնպէս է, Անգլիա և Միացեալ Նահանգք կենդանի օրինակներ են։ Սակայն Հնդկաստան ոչ հանքածուխ ունի և ոչ մետաղ։

Եթէ իւր ափիոնի ահագին վաճառականութիւնը չըլլար կամ եթէ Զինացիք 1840 ին յաջողէին իրենց ափիոնի վաճառականութիւնը Անգլիացւոց առջեւը փակել, յայժամ Հնդկաստանի երեսը նայող չը պիտի ըլլար և Անգլիացիք զայն կէս լքման մը դատապարտել պիտի հարկադրէին։

Այս լքման արգելք եղող և Հնդկաստանի այժմեան բարեկեցութեան պատճառները, վերոյիշեալ ափիոնի վաճառականութենէն զատ, Սիւէզի ջրանցքին բացումը եւ անգլիական քաղաքակրթութեան յաւստրալիա ծաւալումն էն։ Նախ և առաջ Սիւէզի ջրանցքը կէս առ կէս կարճած է Անգլիոյ և Հնդկաստանի միջև գտնուող հեռաւորութիւնը, որով Հընդկաստանի բամբակը, կտաւները, ցորենը, և Պէնկալայի կանեփը մեծ արագութեամբ կը հասնին Եւրոպայի նաւահանգիստները։ Արդէն Աւստրալիա եւ Հնդկաստան իրենց ապրանաց մեծ մասն իրարու հետ կը փոխանակեն։ Ակներեւ է որ Անգլիացւոց ստակը պարապ տեղը չը վատնուելէ զատ, լաւ դրամատան մը միջոցով դրուելէն աւելի լաւ կերպիւ շահագործեալ է։

Վ. Գ. ԳԱԼԲՈՒՃԵԱՆ

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Ստորագրեալս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել իր բազմաթիւ յաճախորդացթէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններէն այն ինչ բերել տուած է նոր և վերջին կատարելագործութեան համեմատ մեքենայներ, ժամանակիս պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամէն չափով և ձեւով լուսանկարներ արտադրել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենէն դժուարահաճ յաճախորդաց։

Մեր բազմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր ըսածներուն պարզ այցելութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ունենալ դիւրամատչելի գնեւրով ընտիր և ամենամաքուր լուսանկարներ։ Ստորագրեալս միշտ անձամբ կը հանէ լուսանկարներն առանց երկրորդական պաշտօնէից ձեռքը ձգելու։

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յաճախորդաց նկատմամբ մեր տան ունեցած բարւոք յարաբերութիւններն ինքնին բացայայտ ապացոյցներ են մեր ըսածներուն ճշդութեան։

Օգը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբէք տարբերութիւն չունենար։ գործատանս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարայարդար մը կը գտնուի։

ԼՈՒՍԱՆՆԱՐԶԱՏՈՒՆ
ՆԻԳՕՂԱՍԻ ԱՆՏՐԻՈՄԷՆՕ
99, Սուլթան Պայազիտ Բէյազիտ-էր Պուլ, 99
Կ. Պոլիս 1—90

Ի դիւրութիւն արդոյ հասարակութեան Տոքթոր Տոպրաշեան էֆէնտի յետ այսրիկ բաց ի կիրակէ և ուրբաթ օրերէ ամէն օր կէս օրէ վերջ հիւանդ կ'ընդունի իւր տունն ի Բերա Սաղ փողոց Թիւ 18։
3—3

ԱԶԴ

Աւստրեւհունգարական Լոյսի ընկերութեան գլխաւոր Գործակալութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ, Ընկերութեան շոգենաւերուն մէջ ուղեւորաց ընկերացող անձինք պար

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերաց Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալ ուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եղերաց
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

51

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻԻԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ գռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ գռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ գռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 գռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

3

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան.

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՑԺ

Պիտի գտնեն ծերք, երիտասարդք եւ տղայք՝ եթէ միշտ գործածեն Տոքթ. Ռիճէսի Սնուցիչ Հիւմթը

Այս պարապատութենէն խոհուէի գդալ մը, կէս գալոնի չափ մէջ լուծուելով, յատակ կը բերէ սխորժահամ և սնուցիչ ըմպելի մը, որ կը գիւրացնէ մարսողութիւնը, զարմանալի կերպիւ կ'սնեցնէ մանուկներն և առողջ, զօրաւոր և հնոտկու կ'դնէ զանոնք։

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ

Տ. Ռիճէսի Սնուցիչ Հիւմթէն խաշուէի գդալ մը, փոքր քանակութեամբ թարմ ջրի կամ կաթի մէջ լուծուելով, յատակ կը բերէ մանուկն մի որուն վրայ պէտք է աւելցնել 90 տարամ եռացող ջուր կամ կաթ, հոգ տանելով խառնելու մինչեւ որ եռայ։ կարելի է զայն գործածել նաեւ ծծակի մէջ։

Անհրաժեշտ դաստուած է այն մայրերուն համար որք քիչ կաթ ունին կամ բնաւ չունին։

Գնորդներէն կը խնդրուի լաւ որոշել թէ զուսկիՙն թէ մորը համար է։

Եթէ կ'ուզէք որ ձեր տղաքներն առողջ և քաջակազմ բլլան, հարցուցէք Տր. Ռիճէսի Սնուցիչ Հիւմթն որ կը գտնուի գործակալին քով,

Լ. ՏՈՒՌՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆ
Գալաթիա, Վղիմատ պահականոցին քով թիւ 95 և 97 106

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱՋՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ—ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ 107

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ցիրանոյի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթախառն պատրաստութիւններէն։

Այս երկաթ, շատէ՛ն հարթ չէ՛ն ներքեւ, դեռ գլխաւորեցեալ կ'առնուն կիներէն և մանուհիներէն

Պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի գրգռեր, ակռայները չի սեւցներ։

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՑԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՒԻ—Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս գեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ գծուարամարսութիւնը, ջղային եւ արտի հիւանդութիւնները, լեարգի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները։ ընդհանուր հիւծութիւնն եւ սպառումը։ Կը կատեցուն կենսական ոյժերու ա և է կորուստ որ յառաջ եկած է ա եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ ասոր հետեւանաց մէջ այս գեղին ապդուութիւնն անմիջական եւ մնայուն է։ Մեկնաբանութեան զգացումներն եւ սխամիտքը կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՒԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հ-թ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական եւ լեկտրական տարրը, ֆոսֆոր, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է Առնական կորովը կը կենդանացուցէ մարդկային ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մարքին տալով հաւասարակշռութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Սխորհամ է, կը զսէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առագաստիւն մ կուտայ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մարմանց։ Ուր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածած առաջին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ մասնաւորապէս նրանց համար որ յաճախակի եւ բարդութեան զգայնամէ մը դէր վարժութիւնն հիւանդք շատուց ի վեր կ... էր։ Մարդոյութիւնը վերանորոգուած է։ Աներկրդակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Ադեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լինի հանգարտ եւ կազդուրիչ։ Դէմքը կ'սկսի լենայ, շրթունքը կը գունատուին, աչերը շողուն կը լինին, մարքը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մարդը այլ կ'դառնան։

Զգուշացեք սոր նմանութիւններէն։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ ֆոսֆոտինը պարունակեալ է Phodyne, London, England գրան փարագրուած։ Այս գեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած բազմաթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծել։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

Մ. ԷՍՄՈՒՆԴ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
106

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վղիմատ, պահականոցին քով, կայսրան Թղթատուէյից, 95 և 97։

Վ ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Գալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունը Իր արժանաւոր համբաւս մի տարած է ի մեզ, այս ձման եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումմ մի կը նէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պէլճիական ըերբերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են օժտի համար ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուածք, կիսագզեստք, քալիքօ, քօրսէ, թաշկինակ, սեղանի պէտոյք, շապկի, շապկընկեր, ռասմանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդազգեստներ, տեսնուած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքեթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Ցաւելումմ մի ըրած է նաեւ տպագրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է տիրական, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յարգելի գնորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրպարրեն։ Նը գտնուի նաեւ մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բալթօներ խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ.

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՑ 8

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ, ԿԱՏԵՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Բաղկացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկին ո՛րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն անմեղն բնական երեւոյթը տալ և ամենեն ուշադիր դիտողն ի դերեւ հանել։ Նը կատեցունէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեւերը կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կուտայ մազային մորթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Առաւօտն երեքշնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ զզուիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցուցնել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը սգիանայ։ Բոլոր մազերը մէկ չրլլալով, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ելլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկէն գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մորուքին և պեխերուն համար։ Պէտք կայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Միայն դեմքն և ձեռները լուալ ի դուռ շուրթ։ գ։

Դան. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէն ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը ալքոլով. ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթեւապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած աղդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս.

ԿԵՂԾԵՐԵՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱՂ

Մեկ կեդրոնատեղի ԷՍՄՈՒՆԴ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վղիմատ, պահականոցին քով, կայսրան Գալաթիա Շիշլիի Թղամուէյից, Թիւ. 95 և 97, Գալաթիա։ 106

ԹԱՐԻՍԹ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ը.ՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Ֆր. 86,699,951.29.
Ամրողջութիւն ապահովեալ գումարաց » 408,448,921.35.

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժին. ներէն % 25 չափ կ'ընեն։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ 41 ½ % չափ կ'ընեն։

ԽԱՐԻՍԹ ընկերութեան կատարած դիւաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 29,170 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և սա իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) Օրինակ։

Մեկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ, սակայն զատ պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց 320,30 ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Մանկանց օժտին համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 34.12 % և 41 ½ %։ Այսպէս ապահովագրեալ 1000 ֆրանքին վրայ, 415 ֆրանքի շահաբաժին ստացած են վերջին բաշխումն։

Ջնջին մշտնակի մը միջոցաւ, կարելի է երաշխաւորել նաեւ վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Պ. ԼԻՕՆԵԼ ՊՈՆՏԻ։
Գրասենեակք, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Պոպէրի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ 105

ՀԱՋԻ ՇՆՉԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՉԱՓՈՂԻ ՀԻԱՆԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բոուէլ կ'ստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Ադգլեղ թագուհէդն նեղելի թնդանօթաձգին վրայ, ի Ուէր, ընկողմա.

«Սիրելի պարոն, Ըստ որում կը նեղուէի յատուկ հաղթ մը որ դիշերը կ'արգիլուր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցուցնել, վնասմ. կոմն Գարթնէլյան ձեռաքսոց ինձ գործածել ձեր անուշագական բալասանէն անիսանի հատիկներով և կրնամ հաստատել ձեզ թէ ասոց ինձ գործածելէ